

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

267. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétlő

1933. évi november 20

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott úján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej havonta. — Kézbetét díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegrészen 6 lej, páratlan (jobb) szövegrészen 8 lej negy-zetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király utca 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82. szerkesztőség 93.

Ma: Lássuk Nagybanányát!

Bizonyítékot!

Kormányváltások idején mindig így szokott ez történni. Különösen akkor, ha a kormányváltás egyidejűleg választásokkal jár. Ilyenkor jónak, nemesnek, tisztának kell látszani még a kisebbségek előtt is, mert hiszen a kormány a magyar vidékeken is akar képviselőket szerezni magának.

A kisebbségi minisztérium új és régi miniszterének a helycseréjén most újra elhangzottak a már ismert, de hiteltüket veszített szép szavak. Gyönyörűen beszélt a volt miniszter, az a nemzeti-parasztpárti volt miniszter, akitől a magyar kisebbség annyit várt s akitől névelemzést és újszerű hittérítést kapott; és gyönyörűen beszélt az új miniszter, a liberális miniszter is, annak a pártnak a minisztere, amely párt az első igazi keserves megpróbáltatásokat hozta a magyar kisebbségnek. Hát hihetünk-e még? Hát vehetünk-e még komolyan valakit és valamit, ami Bukarestből jön, politikai pártoktól és ezek minisztereitől jön?

A liberális-párt kóstitotta meg velünk annak idején az igazi, átgondolt, rendszeres kisebbségnyomást. Okunk van félni tőle. Viszont a nemzeti-parasztpárt volt az, amely megígátott bennünk minden hitet és bizakodást. A nemzeti-parasztpárt volt az amely a keserű csalódások sorozatával irtotta ki belőlünk még a reményt is annak, hogy valamikor itt, ezen a földön, lehet még becsületes beszédesség is, emberi magatartás is, ha azt nemzeti erők kormányozzák. A nemzeti-parasztpárti kormány, illetve kormányok, a legalkalmasabb munkát végezték sorainkban, mert bebizonyították, hogy Gyulafehérvár nincs és házugság minden hozzákapsolt fogalom. Csak vad sovinizmus van, csak falánk nacionalizmus van, amelynek ellenszere nem lehet a türelem és a megértés, a kiegyezésben és a kiegyensúlyozottságban való reménykedés. A nemzeti-parasztpárt volt az, amely megvetette az ágát nálunk is a lázas és dühtől, keserűségtől elárnýékozott szemű szélsőjobb oldali mozgalmaknak. A nemzeti-parasztpárt volt az, amelynek kormánya legyilkolta Romániában az igazi és becsületes demokráciát.

És most újra tiszta, andalító furlyaszó halatszik Bukarestből. Az eltávolított kormány volt minisztere és az új kormány új minisztere kettesben fujják. S lámcsak, milyen jó, milyen áldott az emberi természet. Annyi csalódás után is felfigyelünk a jámbor furlyaszóra, annyi csalódás után is keresünk a régi nótában valami új színt, amelybe bele lehetne kapaszkodni, amelybe újra el lehetne ültetni a remény halványzöld palántáját.

Találunk-e? Talán igen. Talán nemcsak nyelvbotlása volt az új liberális kisebbségi miniszternek, amikor az új Romániában először ismerte be, hogy Románia nem nemzeti állam, mert lakosságának legalább egyharmada kisebbségi. Talán komolyan gondolta, hogy a kisebbségi kérdés itt államkérdés, aminek a megoldásától Románia jövője függ. Másfél évtized néha sok idő. Sok volt ezutal is. Nagy utat kellett tennie a régi liberális-pártnak, a mig eljutott ennek a felismerésig, s amig olyan helyzetbe került, hogy rá kellett bízni a romániai demokrácia védelmét mindazokkal a különös feladatokkal, amikkel a demokrácia egy kisebbséggel teletűzdelt államban jár. A liberális-pártot nem tömegereje hozta mosturalomra, hanem az a nemzetközi politikai helyzet, amely most Romániára különös feladatot ró a demokrácia védelmében. Ha ennek a feladatnak nem tud, vagy nem akar megfelelni, akkor hiba jött és távoznia is kell csak-namar. A liberális-párt azonban a legkomolyabb és legfelfelkészültebb politikai párt volt Romániában, tudatosan cselekedett eddig s erejét nem tömeghisztéria adta, hanem a nemzetközi politikai erővonalak ismerete. Ez az, amelyben most reménykedni lehet: a demokrácia

A választások kiírása előtt megrendszabályozza a kormány a szélsőséges pártokat

Megkezdődött a városi tanácsok és időközi bizottságok feloszlata

Maniu kibékült Vajdával

Bukarest, november 19
A nemzeti parasztpárti parlament feloszlatairól és az új választások kiírásáról szóló dekrétum közzétételének a kérdéséből újabb tengeri kigyó kezd kinőni. A dekrétum pénteken éjjel sem jelent meg, sőt minden valószínűség szerint nem lát napvilágot még a hivatalos nap szombat délután számában sem, úgyhogy a nemzeti-parasztpárti többségű parlamenttel ma is végfegy a komédia, újra összeül és miniszter távollétében, ismét elnapolják.

Ugy volt, hogy Duca miniszterelnök szombaton délelben kihallgatáson jelenik meg az aralkodónál s aláírta a feloszlató dekrétumot, amelyet az új képviselőjelöltek országoserte már napok óta türelmetlenül várnak, hogy rögtön benyújthassák a választási listajstromokat. A miniszterelnök audienciája azonban elmaradt s így a fővárosi politikai körökben teljes a tájékozatlanság: mikor írják hát ki az annyi izgalommal várt választásokat? Lehet, hogy a dekrétum most már csak hétfőn kerül nyilvánosságra.

A huza-vona kétségtelenül annak tulajdonítható, hogy a kormány — amely természetesen elsőnek akarja mindenütt benyújtani listáit, legalábbis a listavezetők nevével — még mindig nem fejezte be a szokásos előkészületeket a választásokra vonatkozólag. Világosabban szólva, nyilván még nem történt döntés afelől, hogyan kezeljék a szélsőséges pártokat a választásban való részvétel dolgában? Politikai körökben napok óta tartja magát az a hír, hogy a kormány feloszlata az összes jobbszélső pártalakulatokat, így a Vaszgárdát, a Cuza-féle keresztény nemzetvédelmi ligát és a szász hitleristák szervezetét s természetesen betiltja a sajtójukat is. Erre nézve még nem határozott véglegesen a kormány s nyilván ez a kérdés is késlelteti a választások kiírásáról szóló dekrétum közzétételét. A szélsőséges pártok feloszlataának ugyanis előbb kell megtörténnie, ha ki akarják

zárni őket a választásokban való részvételből.

A kormányhoz közelállók úgy tudják, hogy az illetékes miniszteriumok vezetői szombaton este ismét szükkörü értekezésre ülnek össze Duca miniszterelnök elnökletével s véglegesen elhatározzák a jobboldali mozgalmak ellen teendő intézkedéseket. Álltőlag egyelőre nem osztják fel magukat a szervezeteket, hanem szigorú rendszabályokat alkalmaznak ama sajtószervek ellen, amelyek a szélsőséges irányzatokat támogatják és bujtogatják.

Ebből a szempontból jelentős mértékben érlelte a kormány elhatározását az a körülmény, hogy pénteken délután Csernovitzban diákzavargások zajlottak le. A rendőrség arról értesült, hogy a vaszgárdista diákok utcai tüntetést terveznek, s ennek megakadályozása végett a hatóságok nagyszámu rendőrséget és két szakasz csendőrt vezényeltek ki az egyetem elé.

Mégis megtörtént a nagy kibékülés

A választások kitűzésének halogatása „jól jön” a nemzeti parasztpártnak is, a mely elnökválsága mielőbbi megoldásával igyekszik helyreállítani széttözlött egységét, hogy minél erőteljesebben vehessen részt a választási küzdelemben. A tanácskozások Maniu Bukarestbe érkezésével gyors tempót vettek s kedden már új elnöke lesz a lemondott Vajda helyett a bukott kormánypártnak.

Maniu — amint jeleztük — pénteken este egyenved 8 órakor érkezett a fővárosba, csaknem tízhónapi távollét és visszavonultság után. A pályaudvaron több ezer ember várta s lelkes ünneplésben részesítette. A nagy tömeg élén Mihalache, Madgearu, Popovici, Pop-Csicsó Crisan György, Vidrighin, Lázár Ilie és a párt számos más vezető-embere üdvözölte a volt és leendő elnököt, aki csak

tést, amelynél galádabb és becselenebb formáját az ember legegényibb ügyeibe való beavatkozásnak, a szabadságsértének még nem láttuk.

Bizonyítékot akarunk!

Jöjjön a szépenfurulyázó új miniszter s tegyen bizonyiságot a demokrácia mellett, a melynek védelmére a kormányrud mellé állították. A türelem ma már nehéz teher s a várakozásra nincs idő. Ha tettek nem jönnek, szétfoszlik és mérgezni fog a méla furulyaszó. Bizonyítékot!

Az egyetemről kiözönlő diákok azonban attörték a karhatalmi kordont s ez alkalommal egy komiszárt, több rendőrt és csendőrt kövekkel és botokkal megsebesítettek.

Ezután a főtér felé vonultak, ahol újabb kordonnal ütköztek össze.

Közben a lakosság s különösen a kereskedők körében nagy riadalom keletkezett, a legtöbb üzletnek lehúzták a redőnyeit. A vaszgárdisták tüntetésük során a liberális párt klubja és a Glasul Bucovinei című liberális lap szerkesztősége elé vonultak, ahol hevesen abengolták a kormányt, különösen a Calendarul című jobboldali lap betiltása miatt.

A belügyminiszterium rendeletére a hatóságok szélsőköri intézkedéseket tettek a rend fenntartására s a karhatalmat egy grancisár-czreddel megerősítették. A városban csendőri és katonai őrzáratok cirkálnak.

sokára tudott kijutni az állomás épületéből.

Az újra elnökként ünnepeelt Maniu tesztetelére Popovici este 9 órakor vacsorát adott, amelyen Maniu és a házigazdán kívül, Vajda, Pop-Csicsó, Mihalache, Mironescu, Madgearu és Costachescu vettek részt. Bár pénteken délután megbízható forrásból azt jelentették, hogy Vajda — a Maniuval való találkozást elkerülendő — 8 órakor Erdélybe utazik. Popovici és többi barátja rábeszélésére az utolsó órában megmástitotta elhatározását. Nem volt ugyan jelen az állomás, de a vacsorán találkozott Maniuval s ünnepélyesen „kibékültek”. Tehették most már, hogy mindketten azonos helyzetbe kerültek.

Mindjárt a disztrakoma után a jelenlevő pártvezérek megbeszélést tartottak a politikai helyzetről, majd elhatározták, hogy ma újabb vezetőségi megbeszélésre jönnek össze.

TANÁCSKOZÁS POPOVICI LAKÁSÁN

Szombaton délelőtt Popovici lakásán érdelemles tanácskozás volt Maniuval, valamint Mironescu és Madgearu, a pári főtitkára között. Ezen a tanácskozáson Vajda és Mihalache már valóban nem vett részt, amennyiben előbbi reggel Brassóba, utóbbi Napoca. Cămpulungba

Tessék kívánni és eltenni!

10. sz. SZELVÉNY

a B. L. novemberi
regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab novemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1933 november havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltatottak **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizománysnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizománysnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizeték az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

utazott, hogy jelenlétükkel ne befolyásolják az elnökválasztás megoldására vonatkozó megbeszéléseket.

Mironescu és Madgearu kérték Maniut, vegye vissza a párt irányítását, ezzel szemben Maniu újra hangoztatta azt az elhatározását, hogy nem tér vissza a párt élére maga helyett Mihalachet ajánlotta.

Este különben a pártvezetőség újból összeül s ezen az ülésen ismét részvesz Vajda is, Mihalache is, akik akkorra visszatérnek a fővárosba.

Az elnökség kérdésében a végeleges döntés csak kedden történik meg a párt végrehajtó-bizottsági ülésén. Addig tisztázják egyrészt a párt-program problémáját, másrészt az elnökség körüli nézeteltéréseket.

Mihalache cämpulungi programját összhangba hozták Maniu programjával s a kettőből alakítják ki az új párt-programot.

Jól értesült körökben majdnem biztosra veszik, hogy a párt elnöke Mihalachet lesz mert Maniu nem tartja elérkezettnek az időt arra, hogy visszatérjen a párt élére.

Jóllehet a nemzetiparasztpárt hivatalos vezetősége letiltotta azt az értekezletet, a melyet a „szóváltók” nevében Socol Aurél dr. szombaton délutánra Kolozsvárra összehívott, az összejövetelt mégis megtartották. A Maniu-párti képviselők, akik Bukarestben időztek, tegnap összegyűltek Rachiteanu lakásán s előértekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a kolozsvári összejövetelen javasolni fogják Maniunak elnökké való kikiáltását, mégpedig az ő programjának és elveinek százszázalékos elfogadása alapján.

Felfüggesztették a bukaresti főpolgármestert és a kerületi polgármestereket

A hagyományos szokás szerint, a Duca-kormány uralmának rögtön első napjaiban hozzalátott a nemliberális tanácsok és interimárbizottságok feloszlásához, ugyancsak a polgármesterek leváltásához.

Ez az akció, természetesen, a fővárosban vette kezdetét, még pedig azzal, hogy a belügyminisztérium feljelentést kapott az első kerület liberális helyettes-prímárjától a kerületi polgármester ellen, aki a feljelentés szerint, különféle visszaéléseket követett el. E feljelentés alapján a primárt felfüggesztették s helyébe ideiglenesen, a feljelentő helyettes-polgármestert nevezték ki. A belügyminisztérium ezután sorra feljelentéseket kapott a többi kerületekből is s ezek alapján azokban, amelyekben választott tanács működik, azt feloszlatták, ahol pedig időközi bizottság van, leváltja. A második kerület interimárbizottságát már ki is cserélték.

rélték.

Azzal az indokolással, hogy az első kerület tanácsát, amelynek a főpolgármester tagja, feloszlatták, már pedig feloszlattott tanácsnak a tagja nem lehet polgármester, továbbá több feljelentés alapján

felfüggesztették állásából Dobrescu Demeter főpolgármestert is.

Valószínű, hogy ezek után „a vizsgálat lefolytatásáig” úgy az egész főváros, mint az egyes kerületek élére liberális interimárbizottságok és polgármesterek kerülnek. S ugyanez történik hamarosan országsszerte.

A MOLDOVAI PÜSPÖK A JOBBOLDALI KILENGÉSEK ELLEN

Pimen jasi metropolita, aki nemrégiben felszólította papjait, hogy ne politizáljanak,

most körlevelet intézett a klérushoz s felhívta a lelkészeket, hogy tekintélyükkel szálljanak szembe a jobboldali kilengésekkel.

A papoknak vasár- és ünnepnapokon szentbeszédet kell tartaniuk abban az értelemben, hogy a jobboldali szélsőségek veszélyesek s megfontolatlan tettekre ragadtatják a népet.

A SZOCIÁLEDMOKRATAK EGYEDÜL LÉPNEK FEL A VÁLASZTÁSOKON

A szociáldemokrata-párt végrehajtó-bizottsága tegnap este ülést tartott s azon kimondták, hogy nem szövetkeznek semmilyen más pártalakkal, hanem saját listákkal vesznek részt a választásokon. A párt már hétfőn letéteti jelölő-listáját minden jelentősebb ipari kerületben. A listavezetők és a második jelölt személyét a központi pártvezetőség határozza meg.

Népszövetségi körökben újra reménykednek

Cehei, hogy mégis létrejön a német-francia meg egyezés

Genf, november 19.

Népszövetségi körökben egyre izgatottabb, de egyúttal reménykedőbb is a hangulat. Az általános vélemény az, hogy Franciaországnak most már engednie kell eddigi makacsságából s bele kell törődnie Németország egyenjogúsításába, mert a lengyel-német meg egyezés megmutatta, hogy Németországnak van más útja s amennyiben Franciaország elzárkózik a meg egyezés elől, többi szomszédaival kárpótolja magát és hozza fenyegetett helyzetbe Franciaországot.

A francia kényszerhelyzet azonban egyúttal veszedelmes rebánópont is s éppen ezért

Anglia mindent elkövet, hogy a német-lengyel meg egyezést most már a francia-német kibékülés kövesse, még akkor is, ha ennek az ára Németország egyenjogúsítása lenne.

Hírek szerint Anglia terve újra változott egy árnyalattal. Hendersonnak a hatása alatt Sir Simon olyan javaslatot tesz, hogy előbb hívják össze a négyhatalmi értekezletet s ezen az értekezleten vitassák meg Németország részvételével, hogy a német kormány milyen formák között és feltételek mellett kapcsolódhat be újra a leszerelési tárgyalásokba s ezzel egyidejűleg a Népszövetségbe. Ezen a meg egyezésen kell megszületnie a Németország egyenjogúsítására vonatkozó egyezménynek is.

A leszerelés kérdésében egyébként Anglia visszatér az első angol tervezethez, amely Németországnak is tetszik.

A francia kormány is munkába kezdett. Új ellenőrzési javaslatot nyújtott be, amely a régi javaslatnál sokkal enyhébb, de még mindig alkalmas arra, hogy nehézségeket támasszon az angol javaslat

keresztülvitelére elé.

Az új javaslatban Franciaország a fegyverkezés ellenőrzésére repülőbizottságokat követel, amelyek bármikor és bárhol kutatásokat és ellenőrzést végezhetnek.

Az ellenőrzés joga, egyébként, a diplomáciai iratokra is kiterjed.

A francia javaslatot a leszerelési bizottság közelebről vita tárgyává teszi. A vita, mindenestre, még a négyhatalmi összeülése előtt megkezdődik, eredményesen azonban csak akkor foglalkozhatnak majd vele, hogy ha a négyhatalmi egyezmény alapján Németország is újra bevonul a leszerelési tárgyalásokra.

PRAGA IS EGYEZKEDIK

Páris is tovább izgul, de ez az izgalom másfajta, mint a genfi, ez nyugtalanítás. A Liberté úgy tudja, hogy

a német kormány szombaton megteszi ajánlatát Csehszlovákiának is és Csehszlovákia már kijelentette, hogy örömmel várja a német közeledést.

A lap kesernyén jegyzi meg, hogy Hitler békés cselekedetei nagyobb bajt okoznak Franciaországnak, mintha háborúról dörögne.

EGY POLGÁR VALLOMÁSAI

— Emlék az ősről —

Irja MÁRAI SÁNDOR

A londoni közlekedési múzeumban, szemlélgető és áttekinthető csoportosításban, láttam az Ősöket: az Első Robbanómotort és a Legelső Benz Autót (az autó történetében olyasmint ez, mint a Magyar irodalomtörténetben a Halotti beszéd), az Első Repülőgépet és az Első Zeppelint, az Első Vasutat és az Első Talpát, (amelyet még nem itattak olajjal, viszont nem is cikkeztek róla) s általában mindent, a legelső, a nyers ötletet, mikor az alkotó lélek még mohó szándékkal darabos formát ad csak az eszmének, kapkodó kezekkel hord össze nyers alkatrészeket, mert az eszme forr még és alakatlan s a feltaláló nem ér rá, stílári bibelődéssel csinósítani az ötletet. A technikának ezek az őskori szörnyei tekintélyes csarnokokban sorakoznak fel, mint a Természettudományi Múzeumokban a vaspálcákra fűzött őslények, az ichtyosaurusok, a „hal-mókások” kissé elrajzolt csontváza. Azzal a kegyelettel, mellyel az angolok megőriznek a multból mindent, ami emberi dokumentum, gyűjtötték össze ebben a múzeumban rozsdás lékeket és primitív szemaforokat, kezdetleges gözgépeket és megmosolyognivaló hidraulikus préseket. A múzeum szemrevaló anyaga a felületen szemlélőt is meggyőzi arról, hogy ma gyorsabban és biztosabban közlekedünk, mint száz év előtt, olcsóbban, kevesebb üzemanyaggal és sokkal nagyobb sebességgel tudunk helyet változtatni; arra a részletkérdésre, hogy miután ilyen olcsón, kényelmesen és gyorsan helyet változtatunk, mit is kezdünk majd, a múzeum igazgatója természetesen nem ad választ, mert az ilyen fanyar bölcséleti kérdések megválaszolása nem tartozik már teladatok közé. Látniuk a vasutat, mely száz év előtt, s a másikat, a Southern Railway vagy a „Repülő Skót” mozdonyát, amely ma szállítja a londoni közlekedést, az első és az utolsó között.

az első gőzhajó modelljét s az „Empress of Britain” vázlatát, s ez a szemléltető oktatás meggyőzi a nézőt, hogy a technika igazán megtette a magáét, valósággal gőzerővel fejlődött s villámsebességgel törekedett, s most már nincs is más hátra, csak az elméleti kérdés tisztázása, tudniillik az, hogy a sok adott nagyszerűséggel éini is tudjunk s egy-két erővel boldogabbak is legyünk tőle. A technika, a nagy varázsló rendelkezésünkre bocsátotta a bűvös szörnyeket, s repülhetünk vele, ahová akarunk. A helyzet az, hogy mi ülünk a bűvös szörnyen s torkunkszakadtából veszedekünk. De erről a technika nem tehet.

Van valami meghatározó kezdetlegesség az elavult modellekben, valami régies báj, az első mozdony kéménye mintha vatermörder-gallért viselne s az első gözgépkarján olyan, mint a krinolin. Száz év előtt az emberek még nem bíztak a technikában. Családi papírok közt megtaláltam dedapámnak egy levelét, aki látta Badenben az első vasutat és ezt írta haza: „Érdekes újítás, de nem jósolok nagy jövőt neki.” Deák Ferenc sem bízott a gőzvasúthan; tartott tőle, hogy „ártani fog a fuvarozó iparnak” s fel is szólalt ellene az országgyűlésen. Mikor Stephenson elindította 1825-ben a Liverpool-Birmingham-i vasútvonal első személyszállító szerelvényét, interpelláltak az angol alsóházban, mert több képviselő féltette az „ördögi sebességgel” haladó új közlekedési eszközt megpillantását az angol alattvalók szeméért... A vasút különben jóideig népszerűtlen maradt Angliában és a kontinensen is. A brit pályaudvarokon a vonatok indulása előtt katonazenekar játszott, hogy odacsalogassa a kíváncsiakat, hátha kedvük kerekedik utazni egy pár kilométert. Az autó, a maga Benz-féle őskorában, évtizedig amatőrök és kíváncsi sznobok játékszerének tetszett. El-

indítani csaknem olyan komplikált művelet volt, mint megállítani s a meész autóvezetők kis létrát is vittek magukkal, hogy a kísérő hölgyek akadály nélkül tudjanak hosszú sleppjeikben felkapaszkodni a magas ülésekre. Ben-zint akkoriban még csak a drogériákban árultak; az országutakat, szinte Európában, az ősi hónapokban az ökrök sem bírták, nem-hogy az autók. Talán a repülőgép változott legkevesebbet Bleriot ideje óta: finomodott és tökéletesedett, de formájában, rajzában nem sokat különbözik az egyfedelű légihatár, mely-lyel Bleriot átrepülte a csatornát, egy modern katonai repülőgéptől. A londoni múzeumban, mint a megkövesedett denevérek, sorjában lóg-nak a megnyezettről ezek az ősi dról- és bá-deg-madarak, Helmholtz-pedállal mozgatott légi biciklijétől és a Montgolfier-fivérek papírszákjaitól kezdve a Hispano-Suiza 500 ló-erős légi motorjainak és az első „többszemélyes” Farman-gépnek modelljéig: a néző meg-illetődötten bámultatkozhat el, milyen kezdetle-ges formákba öltöztette a lélek ezt a vágyat, mely veleszületett a földönkívüli emberrel, — a repülés Ikarus viaszszárnyaival kezdődött és igazgatósági társágokkal tetőződött be s a nagy emberi vállalkozás kulminációs pont-jául a párisi „Aeropostal” részvényhígítási botrányát és csődjét jelölhetjük meg. De erről megint Bleriot és Lilienthal nem tehetnek. Az emberi vágyak természetesen útja, hogy mindig van egy, aki álmodik, aztán egy másik, aki megvalósítja az álmot s végül egy, vagy több harmadik, aki minél többet akar keresni az egészen.

A kegyeletlen technikai roncok, óriás já-tékszerék között, melyek az emberiség gyer-mekszobájának gazdag lomtárából kerültek össze s Londonban kegyelettel őrzik őket, kül-lönsen meglepett egy hupikékre mázolt, két-ülékes autó, a diluvialis korszakból, úgy 1908-ból, magas bak-üléssel, a vezető és kísérője számára, merőleges kormánykerékkel, szép sárgára smirglizett fékekkel és kemény pneu-matikával; még őskori modellnek is idéltlen volt, mint azok a régi kerékpárok, melyek egy-egy, mástímetér átmérőű őrülőszerű s

egy nyomában guruló, picike, tányérnyi hát-sokerek szellemes kombinációjából állottak össze. Nekem különösen az tetszett, hogy hu-pikék volt, mert ez a szín felidézte gyermek-korom első komoly technikai szenzációját: el-érzőkenyűlten nézem ezt a századelei csodát, mely egy Kent-grófságbeli, bizonyára külön-ben angol szövetgyáros hagyatékából maradt a londoni közlekedési múzeumba. Nekünk volt akkortájt Kassán egy ilyen hupikék autók — s nem csekély büszkeséggel gondoltam rá, hogy Kassa, ime, nem maradt el a század ele-jén korszerű fejlődésben Kent grófsága mö-gött. „Nekünk” az a baráti és családi kör volt, mely e finom és kedves város ugyneve-zett „társaságát” alkotta: régi kassai patri-cius-családok, a Majáterek, Ederek, Benczu-rok, Novellyek, Stadlerék, Bauernelek, a vá-roznak ez a művelt, utazó, olvasó hugrissága. Kassának voltak szalonjai, sőt irodalmi szá-lonjai is voltak, nagy könyvtára, kitűnő szin-háza, magasnívójú klubjai, elsőrangú iskolák; s mindennekfelett volt autója is. Igaz, csak egy volt az egész városban: de micsoda autó volt az! Bocssásság meg ezt a lokalpatriotizmust, de ez a hupikék kassai autó nekem ma is a technika vívmányának tűnik, szebbet és töké-letebbet el sem tudok képzelni. S mikor a londoni múzeumban megláttam hasonmását — ugylátszik, e század elején hupikék volt az autók divatszine — mélységes büszkeség és elragadtatás fogott el. Leírom ezt a kassai autót, talán a legelső magyar autók egyikét. Tulajdonosa Fleischer gyáros ur volt, a kassai Fleischer és Schirger gépgyárnak cégtársa, — a gyár már régen tönkrement s e két régi kassai család szétszóródott a háború után! zürzavarban. Fleischer gyáros sovány, nag-bajszú, halgatag ember volt, — ő volt „a” gyáros Kassán, fogalom volt, a nagypár, a modern kor üttörője, a „vasgyáros.” Termé-szetes, hogy csak neki lehetett autója Kassán, csak neki egyedül a vidéken. Ritkán használ-ta a becses járművet, lehetőleg csak kivételes és ünnepi alkalmakkor. Senkinek eszébe sem jutott volna megvádolni Fleischer gyáros au-tóját azzal, hogy egyszerű közlekedési eszköz

Kisebbségi kulturfront Bukarestben

Bukarest, november 19.

December ötödikén és hatodikán nota cseng fel a bukaresti román Atheneum gyönyörű és óriási aulájában.

Ezen a két estélyen a magyar akkor-dok harmonikus egységgé olvadnak a német, orosz, ukrán, albán, görög, bolgár és lengyel dallal.

Dobrescu, Bukarest tagadhatatlanul nagyérdemű polgármestere belátta, hogy Románia közel egymillió fővárosának lakosságát tekintélyes részben a nemzeti kisebbségek képezik, akik óriási mértékben hozzájárulnak Bukarest rohamos lépésekben való fejlődéséhez és elnyugtatásához. Meg azt, hogy ennek a több-százezerre rugó tömegnek, amely becsü-lelesen kiveszi részét a város közterheiből, szintén lehetnek önálló kulturigényeik és mint adófizetőknek, ugyanolyan joguk van hivatalos támogatásra, mint a főváros román lakosságának és a többi városok kisebbségeinek.

A polgármester szívesen eleget tett Demény Miklós református elemi iskolaigaz-gató és Tőkés Ernő esperes kérésének, hogy vegye partfogásába az összes bu-karesti nemrománjainak dalárdák tervezett közös dalestély rendezését.

Dobrescu egy közismert zenei tekin-télyt, Vulpescu zenetanárt és fővárosi kul-turügyi tanácsost bízta meg a jövő hó ötödikén és hatodikán a román Athene-umban, Ófelsége a király védnöksége alatt tartandó nagystilű estély rendezésével.

Az estélyen a következő dalegyletek működnek közre:

Liedertafel (német), Eintracht (német és cseh), Transylvania (szász), Orpheus (görög) A Bukaresti Magyar Dalkör (Bi-tay Sándor karnagy vezetése alatt) és az orosz, ukrán, albán, bolgár és lengyel dalkörök.

Azonkívül hivatalból részt vesz Bu-karest város román dalköre.

A műsor a következő:

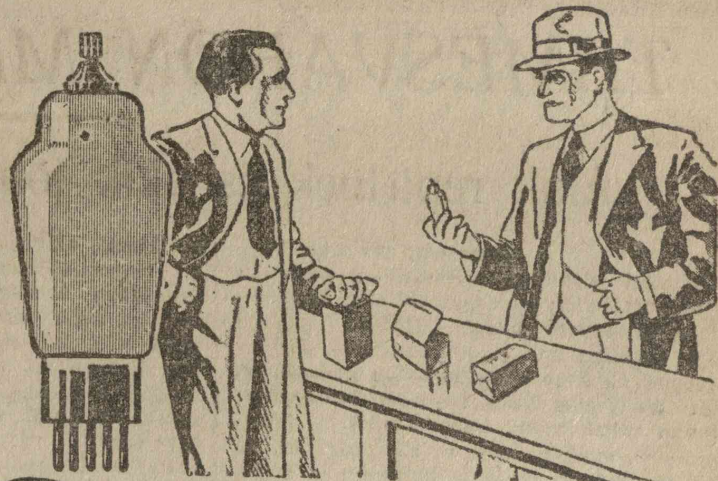
1. Román himnusz — éneklék az összes közreműködő dalkörök Vulpescu tanár vezetése alatt. 2. Minden egyes dalkör el-énekel egy műdalt és egy népdalt saját nemzetének dalkincséből. 3. Bukarest vá-rós himnusza — éneklék az együttes.

A tiszta bevételt az egyes egyletek fel-osztják maguk között és egyházaik kará-csonyi jótékonyági akciójának támoga-tására, meg a dalárdák kulturalapjára, esetleg egy közös kulturalap megalapítá-sára használják fel.

Ime, egy örömdetes kezdet.

A világhír

az egyenletes jóminőség és a legnagyobb teljesít-mény bizonyítéka... Sohse vásároljon ismeretlen már-kájú „olcsó” csövet. A pár megtakarított garas nem éri fel a bosszúságot, készüléke veszít szelektivitásban, hangerőben. Ez nagyobb teljesítményt akar rádió-jától, úgy az öt világrészben előnyösen ismert

TUNGSRAM

ajánlom.

csövet

Grófi Führert fogtak a magyar horogkeresztesek

Meskó helyett gróf Festetics lesz a vezér

Budapest, november 19

A magyarországi horogkeresztes moz-galom körül újra kavargás van. A kor-mány ugyanis megtehetősen kemény kéz-zel akadályozta meg a horogkeresztes alakulatok terjeszkedését és propagan-dáját. Megtiltotta a horogkeresztes jel-vények viselését, megtiltotta az egyenru-ha viselését is, a leghangosabb „vezé-rek” közül néhányat pedig rendőri ellen-őrzés alá helyezett, kötelességükre téve, hogy naponta jelentkezzenek a rendő-rőkapitányságon.

Ez az erélyes magatartás nagy elked-vetlenedést eredményezett Meskó Zol-

ánék körében. Most azonban újra eleve-nebben mozognak, mert sikerült fogniok egy magnást, Festetics Sándor gróf sze-mélyében. Festetics Sándor gróf jelenleg a kormánypártnak tagja, de rokonszen-vezik a horogkeresztes mozgalommal s pártjában már be is jelentette, hogy szí-vesen a horogkeresztesek élére állana.

A gróf azonban óvatos duhaj, mert előbb kikéri Gömbös miniszterelnök véleményét is a dologról s csak azután határozza el magát végérvényesen.

Jelentésünk szerint Festetics gróf már be is jelentette szándékát a miniszterelnök-nek, Gömbös azonban még nem válaszolt.

BRANDSCH RUDOLF új német pártot alakít

— A mi népszervezetünk szétromboltnak tekinthető — írja új kiáltványában

Nagyszeben, november 19.

Lapjában, a „Neue Zeitung”-ban, Brandsch Rudolf szász képviselő és volt kisebbségi alminiszter ismét szenzációs nyilatkozatot közöl, amelyben ezúttal nem egyebet jelent be, minthogy új, szabad német pártot alakít.

A nyilatkozat első részében Brandsch félreértések elkerülése végett leszögezi, hogy előző nyilatkozatát, amelyet mi is szőszertint közöltünk, a nagyszebeni Kreis-ausschussnak nem zárt ülésén, hanem csak a szünetben, a vezetőségi választás megbeszélése közben, olvasta fel. Ezután szóról szóra ezeket jelenti ki:

— A magát önkényesen még mindig romániai német nemzetszocialista-párt-nak nevező néppusztító mozgalom ma-gatartása és átkos tevékenysége követ-keztében a mi népszervezetünk már nem létezik többé s szétromboltnak te-kinthető. Ennél fogva nem érzem magam

egy ilyen, népünkre nézve egészen le-hetetlen népszervezet tagjának, amely ez álarc alatt a másképpen gondolkozó-kon erőszakot követ el s nem állal ter-rorista pártakciókat rejtegetni és vég-rehajtani, hanem egy szabad német párt tagjának, amelynek alapszabaly-tervezele egy népünkhöz intézett ki-áltvány formájában a legközelebbi na-pokban nyilvánosságra fog kerülni.

— Ennek a pártnak az a történei-mi feladata lesz, hogy újból felépítse, amit az ugynevezett nemzetszocialista-párt szétrombol és megmentse, ami ezekben a nehéz napokban népünk szá-mára még megmenthető.

Brandsch ezek szerint véglegesen szét-romboltnak tartja a híres szász egységet s mostantól fogva már külön, új párt ke-belében akarja folytatni harcát a Fabri-tius-féle hitlerizmus ellen, amely annyi galibát okozott az erdélyi német kisebbség körében.

Elfogták az anyagiylkos pesti diákokat, aki kést rántott a detektivekre

A 15 éves gyilkos részletesen elmondta szörnyű cselekedete előzményeit

Budapest, november 19.

Beszámoltunk már a megdöbbentő budapesti anyagiylkosságról, amelynek Zemplén Gyula műgyógyintézet tanár különváltan élő felesége esett áldozatul.

Az asszonyt Dénes nevű 15 éves kisdíák-fia fejszével agyonverte, majd apja lakásához ment és egy bedobott cédulán közölte ve-le, hogy édesanyját meggyilkolta.

Ujabb jelentéseink szerint az anyagiylkos kisdíákot pénteken délután a soproni Pannó-ria-szállóban elfogták a fiu aki előző éjszaka

szállt meg ott, a bejelentőlapra saját nevét ír-ta. A portás, német ember lévén, csak pénte-ken olvasta a soproni német lapban az esetet, mire azonnal telefonált a rendőrségre, hogy alighanem náluk van a gyilkos. Telefonálás közben a fiu visszaérkezett s tájáról és azt mondta, hogy tovább marad a szállodában. A kisdíák két pengőt kitevő, másnapi számláját ki is akarta fizetni, a portás azonban azt mondta, hogy menjen csak fel a szobájába, majd ő felmegy hozzá és elintézi k.

Rövidesen detektívek léptek a kisdíák szo-

bájába. Megkérdezték a nevét, mire a fiu bicskát rántott és úgy rontott a detek-tívekre, akik azonban lefogták és megkö-tözték.

A kis Zemplén Dénes a rendőrségen két órán keresztül tagadta a gyilkosságot, majd beis-merő vallomást tett.

A kisdíák elmondotta, hogy apja lakásáról a kelenföldi pályaudvarra ment, ahonnan Sopronba utazott. Este mozáiban volt, utána az „Elit” kávéházban ivott egy feketekávé, majd a szállodába ment és szobát bérelt, ahol nyu-godtan aludt reggelig. Hét órakor elment a szállodából és a köhida fegyház felé sétált. Azon gondolkodott, hogy tovább menekül, mert nem volt már csak hat pengője.

Bevallotta azt is, hogy a gyilkosságot azért követte el, mert anyja erkölcstelenül élt, ami végleg elkésértette. Anyja, aki tartásdíjért indított férje ellen, pénzt küldött neki Mező-turra, ahol gimnáziumi tanulmányait folytatta, hogy jöjjön fel Budapestre és valljon apja el-len. Szerdán este összetűzött anyjával, akinek szemrehányást tett életmódja miatt, mire az asszony megfofozta. Azután aludni tértek, mindketten felindult állapotban. Reggel foly-tatták a veszekedést, mire ő olyan haragba jött, hogy elvesztette a fejét és nem gondolt semmire.

Felkapta a szobában levő fejszét és anyjára sújtott vele, majd, amikor látta, hogy az asz-sony elterül, vak dühében több erőteljes fejszecsapást mért a fejére.

A gyilkosság után kiugrott az ablakon és ap-ja lakásához ment ahol az ismeretes cédulát helyezte el.

A gyilkos fiu a kihallgatáson meglehetősen nyugodtan viselkedett, csak a végén tört meg kisse:

— Csak most tudom, hogy mit tettem! — mondotta.

A kis Dénes különben állandóan hangozta-ta, hogy Sopronban nyugodtan járkált az ut-cákon, mert biztos volt abban, hogy a gyilkos-ságról mitse tudnak.

Az anyagiylkos kisdíákot szombaton hajnal-ban Pestre szállították, ahol folytatják a viz-szálatot.

— **Makacs székrekedés,** vastagbélkata-rus, gyomorbai, puffadás, vértorlódás, sárgaság, aranyeres csomók, csipőfájás eseteiben a termé-szes „**Ferenc József**” keserűv reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, rendkívül hecses háziszér Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a **Ferenc József** viz még ingerlékeny belü betegnek is fájdalom nélkül hat.

Súlyos zavargások Mexikóban

Newyork, november 19.

A mexikói guadalazrai egyetemen ed-dig még ki nem derített okból súlyos ter-mészetű zavargások törték ki. A zavar-gók és a rendőrség között összetűzésre került a sor. Az összetűzés olyan komoly volt, hogy a rendőrség kénytelen volt a fegyverhasználatra. A sortűznek 20 súlyos és nyolcvan könnyű sebesültje van.

A sortűz következtében a hangulat még jobban elmérgesedett. A rendőrség két-száz embert letartóztatott.

Küldje születési dátumát, egy egész életre szóló ást. Utbaigazitást minden yében: szerelem, válás, z-por, házasság, stb. Mellé-en 23 lej bélyegyet pósta-tságre. „**GRAFOLOGUS**”, 11, Calea Regele Ferdinand 1. sz.

TEMESVÁRON MINDENKI LIBERÁLIS

Akik repülnek és akik jönnek az új uralom kegyelméből

Temesvár, november 19.

Örömmel jelentem: városunkban példátlan egység uralkodik; mindenki liberális. Megszoktuk a szívrágy minden színében tündöklő helyi államférfiak gyors alkalmazkodó képességét, de ilyen ellenállhatatlan győzelemre, mint amilyenel Duca bevonult Temesvárra, mi sem számítottunk. Gábor Livius dr. főpolgármester, egyelőre, még ur a városházán, de csak egy egészen kivételes kulturájú ur képes ilyen finom mosollyal és halk gesztusokkal tudomásul venni, hogy, bizony, egyedül van és a városháza kapujában hajbókoló szolgál is azonnal fogad bennünket: csak hogy mennek már ezek.

Mi, akik nem tartozunk egyik frakció imádói közé sem, jogunk van átvenni Gábor dr. szkeptikus mosolyát és objektív szemmel vizsgálni

a múlt kivonulását és a jövő bevonulását a város és a vármegye falai közé.

A múlttal talán végezhetünk Gábor Livius dr. személynél. Az impérium óta — ez kétségtelen — ilyen nagyműveltségű és széleskultúrú főpolgármestere nem volt Temesvárnak. Mint orvos, a legelső köztársaság, a munkaképessége hihetetlen: főpolgármester, szanatórium főorvos, a Fehér Kereszt-kórház igazgatója, erős magánprakszisa van s ezenkívül számos társadalmi egyesületben vezető szerepe van — s mindennek eleget tudott tenni. A hivatalos óráit épp úgy betartotta, mint a rendőrséget. Építetett, fejlődött a város külső képe polgármesteresége alatt. Csak éppen — csak éppen azokról a hagyományokról feledkezett meg, amelyekkel bevonult a városházára. Tudomásul vette, hogy nem Temesvár lakosságának, hanem egy pártnak az exponense és minden maradt a régi: a közkórházi embertelen állapotok, a járványkórház tarthatatlan helyzete és a többi. Egyszóval: a humanitárius gondolat elveszett működéséből és a legteljesebben tombolt a klikkrendszer és ezzel együtt mindaz, ami ezt a rendszert gyűlölté teszi. A részletek még nem aktuálisak, de szomorúan kell leszögezni, hogy nincs miért sajnálni annak a főpolgármesternek a távozását, akitől eddig a legtöbbet várt Temesvár lakossága.

„AKIKET A POLITIKA HOZOTT,
— A POLITIKA FOGJA MENESZ-
TENI“

Nistor Demeter dr. kinevezésével a vármegye egyelőre megoldódott a helyzet. Más változás, egyelőre, nem is várható. Ha történik is átcsoportosítás a megyében, ez az új preferált dolog, amely nem fog sok vizet zavarni. Annál nagyobb tisztogatásra készülnek azonban a városi intézményeknél. Elsősorban a városházánál. A tanács feloszlása napok kérdése s az interimár bizottság elnöke kétségtelenül Suciu Adrian városi főmérnök lesz. Mint várospolitikus, Suciu egyelőre rejtély. Zárkózott, mondhatnánk, morózus kedély. Exponált liberális és párthívein kívül kevés barátja van. Nem is ambicionálja. Kinevezése bizonyítan em fog osztatlan megelégedéssel találkozni, de nincs jogunk prejudikálni, talán a gyakorlatban behizonyítja, hogy tud pártatlan és erőskezű lenni.

Egyetlen kinevezés várható, amelyik az egész város feltétlen szimpátiájával találkozhat: Gredinariu Emil dr. kultúrtafcos kinevezése a Sagovici Sámuel halálával megüresedett főjegyzői állásba. Gredinariu dr. eddigi működésével elérte azt, hogy nemzeti színpadra tekintet nélkül, mindenki a legteljesebb bizalommal fordult hozzá és nem volt olyan ügy, hogy a városi kultúrtafcos ne tett volna eleget minden jogos igénynek. Főjegyzői állása mellett, valószínűleg, ő marad továbbra is a kultúrtafcos vezetője és ezenkívül még egy súlyos feladattal vár rá: rendet teremteni a városi mozikkörül. A városi mozikkör jelenlegi igazgatója Pop Amos nyugalmazott ezredes. Nem kell talán külön megemlítenünk, hogy kinevezését egy szerencsés politikai fordulatnak köszönheti. Azonban az új rezsim nyíltan hirdeti: akiket a politika hozott, a politika fogja meneszteni. Elsősorban indokolt ez a városi mozikkör, amelyik, annak ellenére, hogy szinte konkurrenciánál áll, szűfolt házak előtt játszik, — mégis súlyos deficitet dolgozik. Pop Amos igazgatói kinevezése amúgy is felelősség alatt áll, amelyet a hó 20-án tárgyal a Semmitőszék, valószínű, hogy erre már nem is kerül sor és ideiglenesen. Gredinariu dr. veszi át a mozikkör vezetését is. Nagy és súlyos feladattal vár rá, de talán ő az egyetlen, aki sikerrel meg is tudja oldani.

AZ ÚJ INTERIMÁR BIZOTTSÁG

bennünket legfeljebb kisebbségi szempontból érdekel. A magyarság képviselője valószínűleg Veterány Viktor dr. lesz, akit liberális körökben is szívesen támogatnak, azonkívül a kisiparosok is mögötte állanak. Vele szemben azonban esélyel áll Vuchetich Endre dr. fő-

szerkesztő, akit a helyi liberális-párt egy másik csoportja látta szívesen az interimár bizottságban. A magyar pártnak mindkettő vezetője tagja, tehát a párt, valószínűleg, nem fogja befolyását sem egyik, sem a másik mellett, illetve ellen, érvényesíteni. A svábok képviselője a jelenlegi alpolgármester, Schmitz Ferenc dr. marad, aki nagyszerű alkalmazkodó képességével minden párt előtt passzibilissé tudta tenni magát. Ezenkívül valószínűleg itt nyeri el érdemeinek jutalmazását Löffler Géza dr. is, aki régi és egyetlen kisebbségi tagja a liberális-pártnak. Eddig mindig elfelejtkeztek róla, most talán...

A vihar legjobban zug azonban

a kereskedelmi és iparkamara körül.

A liberális-párt feltétlenül rehabilitálni kívánja a kamara egykori elnökét, Oprea Jánost, a Timisiana volt vezérigazgatóját. A Timisiana bukása véget vetett nemcsak vezérigazgatói, de társadalmi és politikai karrierjének is. Az évek folyamán azonban elcsendesedett az Oprea körüli hullámok és most alkalmasnak tartják az időt, hogy ismét Oprea kerüljön a kamara elnöki székébe. A liberális-

sokhoz azonban közel áll Kun Richard is, aki alelnöke volt már a kamarának, de — tényleg pechl — itt is baj van. Kun Richard ellen feketeszesz-eljárás folyik.

De türelem, ezzel még nem oldódott meg a kamara fogas kérdése. Lendvai Jenő nyugalomba vonulása után exponált nemzeti-paraszt-párti ember került a kamara titkári székébe: Grigore Jon.

A mintavásár megszervezése és sikere egyedül az ő érdeme. Számtalan tervvel és javlattal igyekezett a kamara munkásságának jelentőségét növelni, de mégis szívesen látnák, ha helyén a liberális-párt embere ülne. Meg is van már a jelölt, aki már Grigore Jon kinevezésének idején megpályázta az állást. Potra Julian dr., a Banca Romanească temesvári fiókjának igazgatója.

Mindez azonban csak igazán elnagyolt rajza a megindult tülekedésnek. Az összes könyökök harcra készek és az egyik, Bukarestből hozatott liberális korifeus méltán idézte Duca miniszterelnök szavait, ekkora tülekedés látán: „A pártok krízisét akkor kezdődik, amikor hatalomra kerül...“ Ennyi éhes száj?... okvetlen válságra vezet!

Asztalos Sándor

Egy hosszas, nyomozás szenzációs eredménye

Férje akasztotta fel Schiaua Mária brassói uriasszonyt

Brassó, november 19.

Hetekig tartó vizsgálat után ma délután szenzációs fordulat állott be Schiaua Mária brassói uriasszony öngyilkossága ügyében. Voina vizsgálóbíró magához hivatta Schiaua Radut, az elhunyt asszony férjét és a birtokában levő bizonyítékok alapján

felesége meggyilkolásának gyanúja miatt elrendelte a kereskedő előzetes letartóztatását.

Erre a fordulatra, azok, akik a külvárosi szépasszony titokzatos öngyilkosságát közelebbről ismerik, el voltak készülve. Amint annak idején a hatóságok által lefolytatott helyszíni vizsgálat adatai alapján megírtuk, Schiaua Mária 33 éves asszony, Schiaua Radu kereskedő felesége, házuk padlásán akasztotta föl magát,

A vizsgálóbíró rögtön gyanakodott

A hivatalos orvosszakértő gyanúja alapján megindult a vizsgálat. Kihallgatták a férjet, aki első vallomásában elmondta, hogy a felesége rendkívül ideges természetű volt és nyilván ezért vetett véget életének. A többi tanuk vallomásaiból viszont az derült ki, hogy Schiaua Mária a lehető legrosszabb viszonyban élt a férjével. A kereskedő sokat részegkedett. A felesége nem egy ízben kiadta az utját. Közvetlenül a tragédia előtt is több hétig távol volt otthonától. A szomszédos falvakban bujkált, éjszakáit korcsmákban és lebujokban töltötte. A felesége azonban jólelkű volt és mindig megbocsátott neki. Négyhét csavargásból jött haza a férj az elnéző feleségéhez. Közben újra veszekedni kezdtek, majd néhány napra rá a tragikusorsu szépasszonyt felkötve találták a ház padlásán.

A vizsgálóbírónak az első pillanattól kezdve gyanus volt a férj. Az öngyilkosság után ugyanis Schiaua Radu a rendőrségi kihallgatása során különös nyomtérkekkel bizonygatta, hogy a felesége öngyilkosságot követett el.

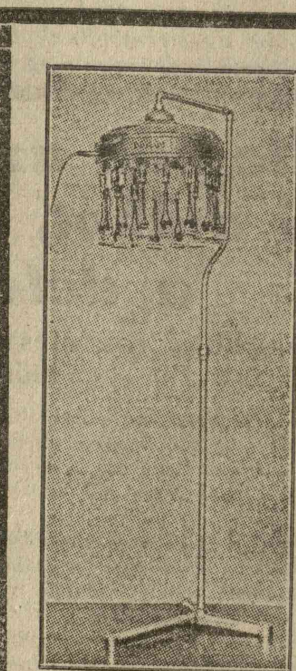
Közben megindult az ügyészségi vizsgálat. Összeállították a tragédia különböző láncszemeit, hogy megállapítsák: öngyilkosságról van-e szó, vagy pedig a szép Schiaua Mária bűnös kezek fojtották meg. Elsősorban Potcoava jegyző szerepét vizsgálták meg alaposan. E vizsgálat során feltűnt a nyomozó közegeknek, hogy Schiaua Radu, a férj, Potcoava jegyzőt egész különös színben igyekszik feltüntetni. A férj vallomásából arra lehetett volna következtetni, hogy a tettes valóban Potcoava. Ezt azonban a férj so-

Az öngyilkosság fényes nappal, a délutáni órákban történt. Közvetlenül az öngyilkosság előtt egy Potcoava nevű törzsvári jegyző, a kereskedő közeli rokona tartózkodott otthon az elhunyt asszony mostoha és édes gyermekével, akiknek zeneórát adott. A jegyző elment otthonról és csak estefelé tért vissza. Ugyancsak este jött haza az üzletből a férj is. Idegesen keresni kezdte a feleségét, majd miután sehol nem találta, felrohant a padlásra, ahol feleségét az egyik gerendára kötve, holtan találta.

Miután az asszonyt eltemették, Birkle dr. hivatalos orvosszakértő annak a gyanújának adott kifejezést, hogy a szerencsétlen szépasszony nem követett el öngyilkosságot, hanem előbb megfojtották és a látszat kedvéért akasztották fel a padlás gerendájára.

ha nem állította, csak vallomásának beállításával érzékeltette a nyomozó közegekkel.

Egy másik fontos kiinduló pontja volt a vizsgálóbírónak az, hogy míg a férj az első pillanatban öngyilkosságról beszélt, a helyszíni vizsgálat után már ő is annak a véleményének adott kifejezést, hogy feleségét valóban meggyilkolták. Azt állította, hogy ezt már az első pillanattól gondolta, csak nem emlegette senkinek.

Az egész világon elterjedt és elismert, legutolsó és legújabb tökéletesítésekkel ellátott híres

„NAM“ AUSZTRIA

márkájú

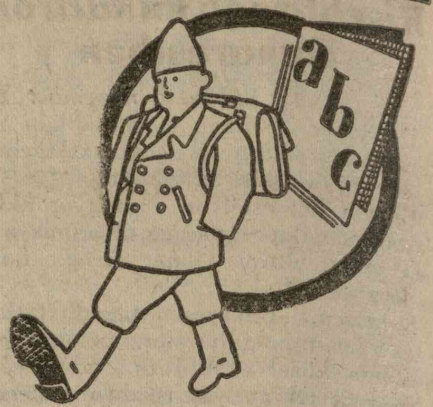
örökhullám apparátusok

kaphatók a romániai és bulgáriai vezérképviseletnél és fölerakatnál:

PARFUMERIA „LILAS“

București, Str. Smârdan 37. Telef. 3/78-53.

NAGY RAKTÁR: örökhullám alkatrészekben és oldatokban, fodrászati berendezésekben és minden nemű fodrászati cikkeken, valamint villamos apparátusokban. Kivánatra árujegyzéket küldünk! Az ország minden részébe szállítunk.

Az én talpam Okmatalp
Kevés pénzért soká tart

PALMA OKMA

tartóstatalp
nem ártik át,
tartóssága
csodával határos

Ezt kérje!

Az utóbbi napokban rengeteg tanult hallgatott ki a vizsgálóbíró. Döntő befolyással volt az események kialakulására az elhunyt asszony húgának vallomása.

Ennek alapján a vizsgálóbíró magához kérte és ma letartóztatotta Schiaua Radu brassói kereskedő, felesége meggyilkolása miatt.

Schiaua letartóztatása után kijelentette, hogy ártatlan és nem ő tette el az asszonyt láb alól.

A vádtanács hétfőn dönt a gyilkossággal vádolt kereskedő további fogvatartása ügyében.

November 29-én lesz ítélet a csikszenttamási milliós lopás ügyében

Csikszereda, november 19.

A csikszeredai törvényszék most folytatta a csikszenttamási milliós közbirtokossági lopás főtárgyalását. Az ügy tegnapi tárgyalásán a tanúk egész seregét hallgatták ki, majd izgalmas szembesítések játszódtak le.

A tárgyalás végeztével a bíróság helyi adott Debu dr. védő kérésének, a bizonyítás kiegészítésére vonatkozólag. A folytatólagos tárgyalást november 29-ére halasztották.

— Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás fokozza, a természetes „Ferenc József“ keserűvíz fájdalommentes székürülést és kielégítő emésztést hoz létre.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük e hó 15-én lejár, a mai napon postautólevényt küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautólevény felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában, lapunk folyóiratlagos küldésében megszakítás álljon elő.

HURCOLKODÁS A POLITIKÁBAN

Bukarest, november 19.

Végre megint egy kormányváltás! Újból egy kis üzlet. Egy hét óta óriásira nőtt Bukarest idegenforgalma. A szállodákban alig lehet türes szobát kapni. A vendéglők teli vannak.

Ha a liberálisok megcsinálták volna a tervezett ellenzéki tömeggyűlést, nem tudtak volna annyi pártívet összehozni a fővárosba, mint kormányzásuk első napjaiban. És pénzükhöz került volna. Milliókba. A vasúti jegyek és a tüntető parasztok között szétosztott kenyér ára. Így meg inkasszálnak. Az újdonsült pártívek beiratkozási és tagsági díjait.

Itt vannak minden megyéből a kisebb-nagyobb koncessiók. Prefektus, szolgabíró, jegyző, iskola- és kórházigazgató, meg egyéb jelöltek. És a színekuristák. Mert hazánk ősrégi tradíciója szerint, remény van arra, hogy kezdve a miniszteri bársonyszéktől egészen az irodaszolgái polcig, mindenütt sepernek.

A politikai klubokban lázasan folyik az élet. Nagy üzleteket kötnek. Itt máris újból helyreállt a nemzeti-parasztpárt kormányzása alatt tönkrement hitel. Mindenütt hitelt élveznek a magánfelek. Igaz, hogy csak rövidlejáratú. Egy havit. Állást árulnak a kijárók.

Es itt vannak a szállítók. Akik azt hiszik, hogy a liberális államapparátus jobb fogyasztó lesz, mint a nemzeti-parasztpárt. És főleg jobb fizető. Még a liberálisok zsidó és keresztény volt „háziidőit”, akiket a nemzeti-parasztpárt nem akartak kifizetni és most a rendelők orra elé dugják az öt év előtti számlát. Az utolsó hetek szállítói pedig aggódva jóslgatják a nemzeti-parasztpárt hosszú, vagy rövid ellenzéki napjait.

A kijárók izgulnak. A konkurens cégek farkasszemet néznek egymással a kávéházi asztalnál.

Vajjon kirugják-e az ő mindenhatóját, vagy megmarad?

Vajjon bekerül az ő embere, vagy sem?

Aki a tegnap még mindent el tudott intézni, az ma felmondja a szállodai szobáját. Akit tegnap a miniszteri portások még kirugtak, az előtt ma már bejelentés nélkül nyílnak a párnázott ajtók.

A minisztériumokban már megváltak a buszokodások és a felköszöntések.

A miniszterek, államtitkárok és kabinetfőnökök a közszobákban kezdték foglalkozni az udvariasság ünnepélyes frázisai között átadott helyüket. Először beszédet tartottak a hivatalnokai karnak és kérték, hogy az új vezetőket is ugyanolyan szorgalommal és lelkesedéssel segítsék fenséges hivatásuk betöltésében. De persze, miután bizalmasaikkal megbeszélték az új rezsim szabotálásának módszereit.

Nem történt semmi. Hol ez költözik, hol az. Az örök változágazás. Váltó, amit nem azok fizetnek, akik aláírták.

Huszár Emil

Időjárásjelentés. A budapesti idővizsgáló intézet jelentése szerint enyhe idő várható, változó felhőzettel. A déli szél erősödik. Reggelként köd lesz, délnyugaton pedig esők is lehetségesek.

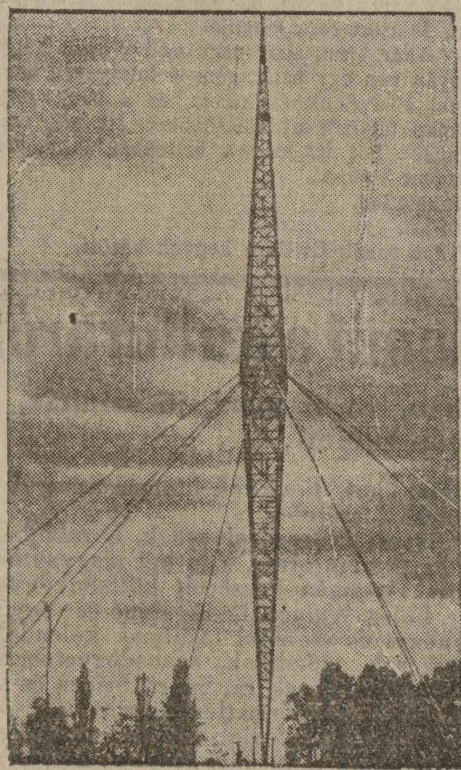
A zsilvölgyi munkások háromnapos kulturális ünnepélyt rendeznek. Dévára jelentik: Folyó hó 19–21 napokon nagyszabású munkásünnepségek lesznek Petrózvárosban. Első napon a hat munkásláda és négy zenekar fog énekelni és zeneszámaival szerepelni, mely alkalommal a kupa odaítélése fölött is döntenek. Második napon a romániai munkás sport és nevelőintézet fogja a kaszinó helyiségeiben kongresszusát megtartani, melyen sport és testnevelő kérdéseket fog tárgyalni. Az ünnepségekre nagyszabású előkészületeket tettek és előrelátólag arra az ország minden részéből jönnek kiküldöttek.

— Pénzhamisítókát fogtak Baróton. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Sándor István baróti malomtulajdonos feljelentést tett a csendőrségen, hogy két alkalmazottja 100 lejes pénzeket hamisított. A csendőrség a feljelentés alapján kiszállt a helyszínre és házkutatást tartott a molnár legények lakásán és a malomban. Fazakas Ferenc nagyborosnyói és Hegedűs Tibor köpeczi legények lakásán a csendőrmester meg is talált 4 gipsz formát, amellyel a legények a pénzt hamisították. Sikertől is egy pár darabot készíteniük, azonban, vallomásuk szerint, nem tudtak még egyet sem értékesíteni. A csendőrség Fazakas vállalkozott, hogy ha kerítenek gipszet, bemutassa, milyen könnyen lehet 100 lejest hamisítani. A legényeket a csendőrség letartóztatta és átadta a sepsiszentgyörgyi ügyészségnek, ahol vizsgálati fogságba helyezték őket.

— Kozmetikai tanfolyam nyílik december 1-én. Jelentkezni lehet mindennap dr. Horskóvits Erzsébet kozmetikai rendelőjében, délelőtt 10–12-ig. Kórház-utca 2. (Str. Brătianu) földszint.

— Volt erdélyiek halála Magyarországon. Budapestről jelentik: Gelencei Finta József, a csikszentmártoni királyi járásbíró volt elnöke 58 éves korában, november 17-én meghalt Budapesten. — Debreceni jelentés szerint a napokban halt meg ott székelyudvarhelyi Nemes Félix dr. tanár. Nemes Félix ferencendi szerzetes volt Erdélyben, később azonban kilépett a rendből és Aradon tanároskodott. Innen került Debrecenbe, ahol most meghalt.

MAGASABB, MINT AZ EIFFEL-TORONY

Néhány napon belül kezd meg rendszeresen üzemét a 150 kilowatt energiával dolgozó új budapesti rádióleadó-állomás, amelynek 314 méter magas antennatornyát képünkön mutatjuk be. Ez a hatalmas és merész technikai csoda Európa legmagasabb acélelépítményének számít, hiszen magassága 14 méterrel haladja meg a híres párisi Eiffel-toronyt. Orosz minta után a hatalmas acéltorony tetejében önműködő műszerek vannak, amelyek az időjárás változásairól adnak jelentést az időjárás-kutató intézetnek.

— Operáció helyett öngyilkosság. Budapestről jelentik: Gelb Mór, a Magyar Általános Köszvénygyógyászati 57 éves prokuristája pénteken este a Városmajorban agyonlőtte magát. Az öngyilkos cégvezetőt előrehaladott epe- és vesebaja miatt szombaton kellett volna megoperálni, Gelb azonban annyira rettegett a műtétől, hogy a halálba menekült.

— Egymillió a mellényzsebben. Brailából jelentik: A brailai prefektúrán egymillió sikkasztást leplezték le. Az ügy részleteit még nem hozták nyilvánosságra.

— Llevelyn Jones újabb dunai tanulmányutra indul. Budapestről jelentik: Llevelyn Jones angol alsóházi képviselő, a magyarbarát angol képviselők egyik lelkes tagja a közel jövőben újra meglátogatja Budapestet. Az angol képviselő újabb dunai tanulmányutra indul, hogy csoportjának beszámolhasson a közép-európai államok gazdasági összefüggéseiről. Itt említjük meg, hogy a magyarbarát képviselők csoportjába újabb öt alsóházi képviselő lépett be s így a csoport száma 193-ra szaporodott.

Nem köhög tovább...

ha mindjárt, a hűlés első jeleire KRESIVAL-lal, a köhögés kitűnő ellen-szerével védekeznek. Csak KRESIVAL menti meg a kínzó köhögéstől.

KRESIVAL

Brandabura lábát amputálni kell

Bukarest, november 19

Brandabura, az elfogott rablógyilkos állapota, a legújabb jelentések szerint, mindinkább súlyosodik. A bandita lábán levő seb úgy elmérgesedett, hogy számolni kell azzal is, hogy a sérült lábat tőből amputálni kell.

Különös incidens az orosz haláron

Orheiu, november 19

Trofim Joan határőr, aki a Dnyeszter partján teljesített szolgálatot, halálra sebezte Muresanu nevű káplárját, aki két ismeretlen egyént akart csónakon átszállítani a folyón az orosz határra.

A káplár nem engedelmeskedett a katonai felszólításának és nem állította meg a csónakot. Erre a katona fegyverét használta. A golyók megölték a káplárt. A két ismeretlen elmenekült.

Egry nagyváradi polgármester dühös

Nagyvárad, november 19

A városi tanács tegnap délutáni ülésén nagy izgalmat váltott ki a színházi mozi ügye. Janovics Jenő dr. agyanis már régen tartozik a bérlettel s a pénztárban most is egy városi tisztviselő ül zárgondnoki minőségben. Az ülésen Pelle János dr. azt kívánta, hogy nevezzék ki Márkus doktort állandó zárgondnokul havi haterer lej fizetéssel. Mikor ez elen főben tiltakoztak, Egry dr. polgármester felugrott és bejelentette, hogy vagy ki-nevezik Márkust, vagy bezáratja a nagyváradi magyar színházat.

Végül azzal vágta ketté a vitát, hogy a városi nagytanács elé terjesztik az ügyet.

Kövér Gusztáv Genfben megsürgette ügye elintézését

Genf, november 19

Kövér Gusztáv ügyvéd, akit a volt kormány hatóságai kiűldöztek Romániából, Genfben újabb kiegészítő panaszt adott be, amelyet a Népszövetség főtákarása elfogadott s a panaszt megküldötte a román kormány megbízottjának, amint azt a népszövetségi panaszkezelési szabályai előírják. Kövér Gusztáv egyébként pénteken újabb bizonyítékokkal támasztotta alá a sürgősséget. Beadványai szerint az ügyében november 13-ra kitűzött tárgyalást újra elhalasztották azzal az átlátszó céllal, hogy huzzák az ügy megoldását. Másik beadványa szerint a biharmegyei magyar párt november 12-én tartott gyűlésén egyhanguan állást foglalt az ellene indított hajszai igazságtalansága és embertelensége ellen.

Kövér Gusztáv egyébként most állandóan Genfben tartózkodik, hogy az ügy elintézését kisüregesse.

— Öngyilkossági szándékból cipőkrém oldatot ivott egy fiatal leány. Kisenevből jelentik: Levitzki Zina 18 éves kisenevi fiatal leány, cipőkrémoldattal megmérgezte magát. Kórházba szállították. Állapota nagyon súlyos. Az öngyilkosság oka az volt, hogy Levitzki Zina elvesztette az állását.

Használja ki az alkalmat!

Hallatlanul olcsón vásároltunk egy nagy tétel kész férfi-, fiú- és gyermekruhát, női, leányka, férfi és fiukabátot és amíg ez a készlet tart.

nálunk ruhát rendkívül olcsón vásárolhat!

Siessen, amíg nagy a választék! Egy napot se készen! Saját pénzünk ellensége, ha nem jön be hozzánk azonnal!

RECORD RUHAÁRUHÁZ

Brassó. Kapu-utca 1.

Nagy rakár ruha, felöltő, őszi és téli kabátszövetekben!

Ahol az arany terem

Milliók sóhaja, milliók jaja. Milliók boldogsága és milliók boldogtalansága. Politikusok lelke, ujjaita fegyverek haláltosztó dörrenése, nők és fények, pezsgők és luxuskocsik. Saljapin hangja és Marlene Dietrich székszipilje, gyárosok prolija és szegényemberek álma, rabszolgák izzadsága és repülőgépek motora, börtön és luxushotel, szurony és profit, hatalom és hírnév...

Mind-mind ott muzsikál ebben az egy szóban:

ARANY.

Fenséges ur, nagyhatalmu cészár. Több mint isten és erősebb mint hit.

Arany.

Élet van itt, ahol az arany terem. Élet van azoknak, akiknek terem, olyan élet, amelyet hajdan a szimbolista költők csupa nagybetűvel írtak. Így: ÉLÉT. És azoknak, akik reggeltől estig az aranyért izzadnak, az aranyért, amelyből nem nekik jut autóra, borra, nőre, Nizzára, a Hotel Negrescóra, ékszeire, halókosra, fényességre és jólétre, azoknak csak így egyszerűen csupa kisbetűs életet jelent az arany.

Mindennapi sovány kenyeret, robotos munkát, kiköhögött tüdőt, bányában homályosodott szemeket, sok gyereket, gondot, komisz italt, savanyu örömet és megáhitott vasárnapi korcsmagyozós mámorát, hamar temetést és felázott sirhantot.

De munkát.

Munkát ad az arany, amely, mint fukar nagyr, csak ráragyog a városra és egyszerűen aránylagos jólét hull nyomába.

Nem panaszkodik a város. Még a kereskedő és még az iparos. És nehezen, verejtékesen, de még a munkás itt.

Itt ne élne meg?

Itt, ahol az arany terem?

Az arany, amely akkor is csillog, ha a zuzdákban, a kövek alján néha munkásvér fizeti meg az árat.

Vér és arany... Vér és arany...

Es ha már a költőnél tartunk, tovább idézzünk:

...és mind a másé... mind a másé...

Valamit még a Barbizonról

Nem lenne teljes a beszámoló, ha a nagybányai festőkről és a nagybányai festőiskoláról nem írunk. Minden nyilvános helyiségben kép hátán kép. Ki veszi meg ezt a sok képet? Azt mondják, hogy a bányaiak a legjobb vevők. A régi, elismert márkák közül: Thorma Jánosnak, az ősz mesternek, Mikola Andrásnak, a festőiskola igazgatójának, Krizsán Jánosnak, a nagytehetségű művésznek, K. Csikos Antóniának és Ziffer Sándornak meg jól. A fiatalok közül sokat ad el Róna Béla, aki nemrég jött haza Rómából. Láttam egyházi képét. Nagyon meg kell jegyezni a nevét, mert tud. Persze, sokan nyomorognak. Van olyan, aki éjszaka, titokban hentes-cimráblát fest. El nem kell. A festők csereüzleteket is kötnek. Képeket csereberélnék ruhára, cipőre, fehérneműre. Csénds-üzlet, — így hívják Nagybányán ezt. A csénds-üzletben sokan meggazdagodtak. Természetesen nem a festők...

System a la Bach

A nagybányai munkásbiztosító pénztár bejáratánál egy kis láda áll. A láda fölött egy tábla. A táblán egy kis felírás: — Pentru denunțuri secrete. Titkos feljelentések számára.

Mi ez? Hol vagyunk? A Bach korszakban?

Sürgősen levenni a táblát domnule director!

Kellemetlenül rövid ünnedések

Hogy van az, hogy a sziguranacán megvert munkásfiút az egyik nagybányai orvos sértetlennek és öt perccel később a másik orvos sulyosan összevertnek találta?

★

Most kinek és mennyit füttyöl Nagybányán a „sárgarigó”? (A gyengébbek kedvéért: a sárgarigó füttyölése az állami arany lopását jelenti.)

★

Még mindig elkobozzák Nagybányán a Korunkat, mert a lap címe vörös betűkkel van nyomva?

★

Mikor fizetik meg a szatmári főmérnöknek az általa készített parkirozási terv „részleges” felhasználását?

Nagybánya hármas ütőere:

Az arany, Drágos és a Phönix

Mert ez a három ütőere a városnak. Ebből él, ebben reménykedik, ebből táplálkozik a város teste. Az utóbbi időben az aranytermelés hihetetlenül föllendült. Amióta az állami bányák felállították a flotációs-műveket, azóta minden sokkal jobban megy. Felsőbányán, a kereszt-hegyi bányában a flotációs művek az arany-érből az eddigi körülbelül hatvan százalékos eredményhez képest, 87—97 százalék aranyat termelnek ki.

Az informátoraim azt mondják, hogy azóta nincs munkanélküli bányász. Szerintük a bányászok aránylag jól keresnek. Szerintük. A bányászok szerint nem, de egyik sem mer különösebben panaszkodni. Mindegyik örül, hogy munkában van. Ez is valami.

Az Aurum bányatársaság, amely eddig egy holt vállalkozás volt, amióta a francia—svájci érdekelttség bekapcsolódott, nagyon komoly, aktív bánya lett. Nagy építkezések folynak. Ötszáz munkást foglalkoztatnak és a havi termelésük körülbelül negyven kilogramm színarany.

A bányákkal egyenrangú nagyhatalom a Drágos.

Teljes nevén dr. Drágos Teofil.

Legendás a népszerűsége.

Mint liberális vezér, évekig ellenzékben volt, de a bányaiak cnak benne bíznak. A vonaton, amelyik Bányára visz, a kormányválságról beszélgetnek. Az egyik utas újságolja: A liberálisok következnek kormányra. A nagybányaiak szinte egyszerre mondják:

— Akkor a miénk lesz a megyeszékhely. Megigérte Drágos. Azt hiszem, az a népszerűség csúcspontja, amikor a vezetőknév elé névelő kerül. Amikor már úgy mondják: a Drágos. Amikor a név már nem név, hanem fogalom. Keresem dr. Drágos Teofil, akinél jobban szeretni és gyűlölködni nem tud politikus. Sajnos, nem találom. Bukarestbe utazott. Duca táviratilag felhívta. Az ő szava dönti el, hogy ki lesz Szatmárban a prefektus. És az ő szava dönti el, hogy rövidesen Nagybányán lesz a megyeszékhely. Évekig nem csinált semmit,

DRAGOS

mégis benne van a nagybányaiaknak minden reménységük.

— Majd a Drágos.

Most a liberálisok következtek. Drágos Teofil hatalomra került. Most megmutathatja. Mindezenestre Bányán sokat várnak tőle. Nagyon sokat.

A PHÖNIX KÉNSAVGYÁR

A harmadik ütőere a városnak. Két kénsavgyára van. Fernezelyen és Nagybányán. Egy működésben lévő olombányája: Herzsabányán. Most azt tervezik, hogy drótkötélpályával összekötik a bányát a gyárral. A drótkötélpályára az anyagot egyenesen az újtelepi kénsavgyárhoz viszik, ahol kohók vannak.

Ezeröttszáz munkás dolgozik ebben a hatalmas üzemben.

Az Arany, a Drágos és a Phönix.

Három bázis. Három nagyhatalom.

Belőlük él, belőlük áll, bennük bízik, bennük hisz Nagybánya.

CSODA A HEGYEK KÖZÖTT

Egy város, ahol még a bank naponta folyósít kölcsönöket

Ugy látszik, nem szeretnek panaszkodni a bányaiak. Ahol jártam, akitől kérdeztem, az mind dicsekszik. Hogy nekik milyen jól megy, hogy a bányai piacon milyen tökeeres cégek vannak, a krízist milyen egyszerűen átvészelték. Nem is volt különösebb áldozata a krízisnek, az a pár cég, amelyik tönkrement, az olyan gyenge volt, hogy amugy is tönkrement volna: krízis nélkül. Csak úgy magától, mint hajdan a boldog emlékeztető békében mentek tönkre az emberek.

Az informátorom látja hitetlenségemet, tüzbe jön és tovább dicsekszik:

— Ez még mind semmi, uram, — mondja, — akar ön hallani egy világesodát?

— Akarok kérem, bár nem hiszek a csodákban, de azért csak mondja.

— Akár hiszi, akár nem, ez így van. Nagybányán van egy bank, nem is tulságosan nagy, bank, középbank és kérem, ez a bank mindennap folyósít új kölcsönöket. Itt még van hitelélet. Sőt itt még a boltokban is kaphat mindent hitelre.

Iihetetlen.

Óriási.

Több ennél: Csoda a hegyek között.

Talán beszéljünk valamit a kulturáról

Bridzs mindenütt, toti az izzasztóban, rossz mozi, jó színház, némi zene és más semmi

— És hogy állunk a kultúrával?

Összes informátoraim elkomorulnak. Huzni kell belőlük a szót. Kultúra? Hát istenem... Éppen hogy... (Természetesen a festőiskolát nem számítom ide.) Kiderül, hogy van valamelyes kis zenei élet. Főleg a Dalárda Egyesületet dicsérik. Van egy rossz mozi. Csapnivalóan rossz gépen, csapnivalóbb filmeket játszanak. Hjal Városi kezelés. Konkurrencia nincs, éppen úgy mint Szatmáron.

A színház viszont nagyon jó. Jobb a vidéki átlagánál. Egyes ember lehet ez a Szabadkai. Minden este pótszékes háza van. Különösen dicsérik Trillap kisasszonyt és Rutkay kisasszonyt, akik a társulat primadonnái. Én sajnos, nem

láttam őket, de el kell hinnem az egybehangzó dicséretet.

Olvasni kevesen olvasnak. Legalább is a tömeg nem olvas. Van két magyar hetilap. Gyengén felszerelt kölcsönkönyvtár. Főleg Wallace, Erdős René és egyéb bűnügyi és szerelmi izgalmak kelendők. Kurzusok, előadások, szabadegyetemek sehol. Nem érnek rá. Sport, bridzs és az Istvánban szemérmetlenül üzött toti nevű hazardjáték foglalja le az embereket. A Sfatulban és magánházakban bridzseznek. Az Istvánban pedig, egy fából készült ketrecben — a bányai akasztófahumor izzasztónak nevezi — földhözragadt, máról-holnapra élő kisexisztenciától totin nyerek el a házbért, a holnap ebéd árát.

Ha alma van, jólét is van, ha alma nincs, szegénység van

Az idén volt alma, a télen jólét lesz Nagybányán

E is az, amire annyi sok minden mellett hallatlanul büszkéik a nagybányaiak. Az alma. A híres nagybányai gyümölcsüzlet. Régi bányai mondás:

— Ha alma van, jólét is van, ha nincs alma, szegénység van.

Hát az idén volt alma. Máshol semmi, de itt sok és kitűnő volt a termés. Óriási üzleteket kötnek még ma is almban. — Sokszáz vagon almát vittek el külföldre. Nemcsak az almatermelőket, de a szállítók is betegre keresték magukat. A szállodában aranyért nem lehetett szobát kapni.

A cseh, magyar, lengyel és német almatermelők előzőlötték a várost. Kopárra vásárolták a gyümölcsösöket. A nagybányaiaknak az idén hasztalan folyik majd a nyáluk egy kis alma után. Nincs. Elvitték a külföldiek. Ha tetszik, jozhatnak rosszat Szatmárról. De Bányán nem maradt semmi. Prágában, Budapestben, Varsóban és Berlinben eszik majd az izes nagybányai almát, amelyek közül elismerten a leghíresebb Korponay Kornél — nyugodtan mondhatjuk, hogy világhírű — Jonathan almája. Ebben az esztendőben 700.000 lejt kapott az idős földbirtokos az almatermésért. Hatvanéves az öregur és maga dolgozik a gyü-

mölcsösében és a messze földön híres faiskolájában.

A gyümölcsfront jelentéséhez tartozik hogy gesztenyében és dióban a termés gyenge volt. Tavaly almában volt gyenge és gesztenyében erős. Az idén fordítva van. De a nagybányaiak így is megvannak elégedve.

Egyszerre mindent mégsem lehet.

CUKRÁSZAT

Sehol olyan intenzíven nem él már a cukrászda, — vagy ahogy Szép Ernő írja, — a cukrászat kultusza, mint itt. Kávéházba alig járnak az emberek. A kávéházi forgalmat mind a cukrászdák bonyolítják le. Berger ur cukrászdája például aranybánya lehetne egy élelmes ember kezében. Külön nevezetesség a magyar leányklub cukrászdája. Szőke Béla prépost védnöksége alatt nyitották ezt a cukrászdát a nagybányai magyar lányok. Ők maguk szolgálnak ki és a jövedelmekből szegény gyermekeket segítyeznek. Ilia Vali, Kenyeres Rózi, Csizér Potyi a lelkei ennek a cukrászdának, amely a nagybányai magyar lányok ügyességét, üzleti érzékét és áldozatos munkáját joggal és büszkén hirdetheti.

Ifju festő verse

A ligetben felakasztva lóg egy ur,
Selyem az inge, a zokniján aszur,
Az elegáns halott, tudd meg, senki más,
Nyomorgó tehetség,
Kit halálba kergetett a cséndsölás.

Szomorú vicc az öreg platánfáról

Ez egy külön sérelem, ami a nagybányai piac jó öreg platánfájával történt. Áldozatul esett a városképészeti rendeletnek. Parkirozták a piacot, félig már készen van, de ennek a parkirozásnak áldozata a többszázéves platánfa. Kiváglák Nagybánya büszkeségét. Pedig mennyien intervenáltak az érdekében. Az első parkirozási teroben benne maradt az öreg platán. Van egy szomorú vicc is erről. Állítólag azért vágták ki, mert a magyarok nagyon ragaszkodtak hozzá. Azt viccelik, hogy Ajtay Nagy Gábor, a Magyar Párt egyik vezető tagja felment a város házára és így szólt:

— Igaz, hogy kiváglák a platánt? Mert ha igaz, nem élem túl.

Erre a fenyegetésre a román tanácsosok rögtön kivágtaták a fát.

De viccen kívül, mindenki sajnálja a platánt. Egy kedves emlék volt, egy szín, amelyet éjszaka, hogy senki se lássa, nágtattak ki. Öreg nagybányai polgárok másnap megsírták a fát, amelyik annyi híres nagybányai képen szerepelt.

Ahol mindenki sportol

A nagybányai sportról külön oldalakat lehetne írni. Nemcsak lehetne, de kellene is. Néhány évvel ezelőtt senki sem törődött itt a sporttal. Azután jött a Phönix. Megalakult a Phönix CSB. Az egész város tagja ennek a csapatnak, amelynek fenntartására a gyár és alkalmazottai hihetetlen összegeket áldoznak. A futbalcsapatnak Bíró Gyula, az MTK volt nagyhírű válogatottja, az edzője, aki a gyárban kulturmérnök. A kisebbségiek mind a Phönix tagjai. Mindenféle szakosztálya van a csapatnak. Most felépítették az ország legsebbe fekvésű pályáját. A tagoktól száz lejes kölcsönöket vettek fel. A bevételekből mindig kisorsolják azoknak a tagoknak a neveit, kiknek a kölcsönt már most visszafizetik. A futbalcsapat tagjai Weiserék áldozatkésztsége révén állást kaptak a kénsavgyárban.

A Phönix ellencsapata a Tricolor. A bányai igazgatóság tagjai, a katonaság és a román intelligencia tartják fenn. A két csapat vetélkedésből született a nagybányai sport. Jelenleg futballban az első helyen a Tricolor áll, utána nyomban a Phönix követi és csak ezután jönnek a szatmári csapatok.

Az egész város sportol, izgul, lelkesedik. Ha a Phönix kikap, gyásznapi van, ha győz, van szüretjük a vendéglősöknek.

Külön említést érdemel a turisztika. Télen nyáron intenzív az élet. Remek fekvésű helyekre viszik az egyre szaporodó turistákat az EKE osztályvezetői: Havas János erdőfőmérnök, dr. Bene Sándor tárvényszéki bíró, Schwartz Ferenc bankfőtisztviselő. A téli síélet maholnap vetekszik Brassóval és Színjával is.

Halász Sándor balkáni riport-sorozata:

Miért ne lehetne Szófiából — Szarajevó?

Meg kell hallgatni a bolgár Dobrudzsa-szervezet elnökének vádjait is

Szófia, november 19.

Ez, itt, alább, a Dobrudzsa kérdése.
Ez, itt, alább, a harmadik Balkán-háború másik energia-forrása.

A bolgár korrekciós mozgalom nemcsak azt követeli, hogy Macedóniát adják vissza a bolgároknak, hanem azt is, hogy Dobrudzsát is visszajuttassák. A Dobrudzsa kérdése nem ég annyira a felszínen, mint Macedónia problémája, de az, hogy ebben a kérdésben valamennyire nyugodtabb a közhangulat, nem jelenti azt, mintha e követelés tekintetében megalkudnának. A Dobrudzsa-problémának külsőségei és tömegmozgalmi talán csak azért halkabbak, mert ez a fájdalom régebbi keletű, mint Macedónia elszakításának fájdalma. Dobrudzsát nem a világ-háború szakította el Bulgáriától, hanem még a második Balkán-háború.

Nálunk, Romániában és különösen Erdélyben, unottan továbblapozunk az új-

ságban, ha a Dobrudzsa-kérdésről jelennek meg hírek. Már szinte senkit sem érdekel, ha a bolgár-román határon ismét incidensek és összeütközések vannak. Valahogyan hozzátartozik napjaink történetéhez, hogy a határ mentén egy kicsit lövöldöznek, terror-cselekményeket követnek el és tüntetnek. Az újságolvasó nagyon jól tudja, hogy ez incidensek nyomán azért nem történik semmi, tehát nem érdemes különösebben megbotránkoztatni és felfigyelni.

És ez igaz is. Ha a dobudzsai határon robban is a bomba, ennek a detonációnak visszhangja nem igen lesz. Egyet azonban benn, Romániában, elfelejtnek. Elfelejtik, hogy ameddig ez a kérdés megoldva nincs, addig Balkán-béke sem lesz.

Az az egy-két emberélet, amely a dobudzsai permanens-háború áldozataként a fűbe harap, a világ történelmének nagy dimenziói mellett igazán számot sem tesz,

de a világ történelmének irányát nem tudjuk békés utakra terelni mindaddig, amíg a bolgár-román határon emberéletek pusztulnak és — feláldozódnak.

A Dobrudzsa-kérdés valójában semmiiben sem különbözik a macedóniai kérdéstől. E földterületre vonatkozólag is azt állítják a bolgárok, hogy ahhoz Romániának semmi joga és így azt vissza kell a bolgár államegység fennhatósága alá juttatni. Természetesen, mi sem akarjuk visszaadni Dobrudzsát, éppen úgy, mint ahogyan sem a szerbek, sem a görögök nem akarnak lemondani Macedónia hozzájuk csatolt részeitől.

Igy aztán az is természetes, hogy ahogyan a macedóniai kérdés ébrentartására és propagandájára megalakult a macedón szervezet, éppen úgy létezik, él és van Bulgáriában egy dobudzsai szervezet is. Mindkettőnek egy a célja: elszakítani az „elszakított területeket”.

Külföldön felvilágosítás, belföldön lázítás

Ezt így és hivatalosan egyik szervezet sem mondja ki. A hivatalos rendeltetésük csupán az, hogy az emigráltakat Bulgária területén elhelyezzék, ezzel szemben nem hivatalosan folyik a propaganda. Külföldön felvilágosító propaganda folyik, belföldön lázító és izgató propaganda.

És mindkét propagandának nagy és tagadhatatlan sikere van. A külföldi politikai célkitűzései lépten-nyomon arra ébrednek, hogy a Balkán-béke és a Balkán-szövetség minden akadálya a macedóniai és dobudzsai kérdés megoldatlansága és itt a magyarázata annak, hogy a francia diplomácia Herriot-t és Titulescut dobta bele a problémák megoldásába. És ez az oka annak is, hogy ma már király-találkozóknak kellett lefolyni.

Giurgiu és Roussé között a Dunán, alig a napokban, találkozott Károly és Boris király.

A hivatalos szavak szép mondatokat mondtak e találkozó nyomán, amelyekből azonban semmit sem lehet megtudni. A mondatokat áthatolhatatlan diplomáciai-nyelv burokból csavarták és így sem Románia, sem Bulgária még ma sem látja tisztán, hogy e királytalálkozó nyomán javult, vagy romlott-e a két szomszédos állam tényleges viszonya.

Pedig már údeje volna tisztán látni ebben a kérdésben.

Nem jelentéktelen protekciók segítségével éppen ezért felkerestem magam a dobudzsai szervezet elnökét, Anghel Stoianoffot. Hallani és látni kell egyszer már szemtől szembe Románia déli ellen-ségének készülődését és véleményét. Szófia új újságírók és sajtóattasék előre figyelmeztettek, hogy ennek az interjunak, ha sikerül is, sok eredménye nem igen lehet. A Dobrudzsa Organizáció elnöke, velem, a román állampolgárral és a Romániában megjelenő lappal szemben nem lehet őszinte és nyílt sem lehet.

Tévedtek, nagyon erősen tévedtek. Anghel Stoianoff egyáltalában nem viselkedett óvatos diplomata módjára. Beszélt, nyíltan és egyenesen, kertes nélkül és leplezetlen — dühvel. Sőt, örült, hogy beszélhetett.

Anghel Stoianoff alacsony emberke, a bajusza már őszes, de a szeme, a modora, a hangja és a hanghordozása fiatal és szangvinikus.

Mindenekelőtt azt kérdeztem tőle, hogy milyen praktikus eredményeket vár attól, hogy az ő és az én országom királyai találkoztak és — békülni akarnak.

— A Dobrudzsa Organizáció — mondotta az elnök — nincs és nem volt ellen-e ennek a király-találkozásnak, de ha e találkozó megtörténne után is szomorúbb lesz a dobudzsai bolgárok helyzete, mint azelőtt, a találkozó előtt volt, úgy ez a

találkozó szomorú eseménye lesz a bolgár-román viszonyoknak.

— Mindenesetre ez a találkozás — folytatja tovább az elnök — egyáltalában nem akasztotta meg és nem zárta le a mi akciónkat. Mi tovább is küzdünk azért, hogy a dobudzsai bolgárok mindazoknak a kisebbségi jogoknak birtokába jussanak, amelyekre szükségükre a romániai törvények biztosítanak.

Általában a dobudzsai szervezet közvetlen céljaként — legalábbis hivatalosan — nem az ellen küzd, hogy Dobrudzsa továbbra is Romániához tartozzék, hanem azt követeli, hogy ezen a földterületen a bolgároknak egyházi, iskolai és nyelvi szabadságuk legyen.

— Sőt — mondja Stoianoff — mi meg is követeljük, hogy a dobudzsai bolgá-

rok lojális állampolgárok legyenek — mindaddig, amíg nemzetközi fórumok ennek a román országrésznek hovatartozandósága felől másképpen nem döntenek.

És a beszélgetés során, lassan-lassan, ez a halkan és óvatosan fogalmazott diplomáciai stílus felenged. Egyre dühösebb kifakadások következnek, egyre hangosabb vádalk.

Szembe kell nézni ezekkel a vádakkal. Kötelesség is szembenézni velük. Ezeket a vádakat dobja be a bulgáriai Dobrudzsa Organizáció a külföldi sajtóba és a diplomáciába, tehát a mi szempontunkból igazán nem irreleváns, hogy mit mondanak és írnak rólunk. Ha nem igazak a vádalk, akkor meg kell cáfolni azokat, ha meg igazak, akkor — enyhíteni kell a sérelmeket.

Az a bizonyos dobudzsai kérdés

Anghel Stoianoff hosszú, elkeseredett és lángoló előadásának vádpontjait körülbelül a következőképpen lehet csoportosítani:

Románia területén rengeteg bolgár él. Az Új-Dobrudzsa 200, az Ó-Dobrudzsa pedig 100 ezer bolgárt számol. A Bánátlán és Bukarestben is élnek vagy egy negyedmilliónyan, míg magában Besszarábiában van vagy 300 ezer bolgár. Ezeknek a bolgároknak kisebbségi jogait lenyirbálta a román kormányzat: nincs egyházi és nyelvi szabadságuk. Hárommillió dekár földet elvett Románia a bolgároktól és Dobrudzsát, határa mentén, telelakta telepessékké.

— Ilyet csak Franciaország csinált Tuniszban, de nem ma, a XX. században, hanem — III. Napoleon idején — mondja elkeseredetten és gúnyosan az elnök.

Annak ellenére azonban, hogy Románia megrövidítette a bolgárokat, a Dobrudzsa Szervezet azon a véleményen van, hogy a fegyveres elégtételbevétel és a terror-cselekmények ideje lejárt. A demokrácia idejében élünk és így békés eszközökkel kell a kérdést megoldani. A romániai bolgár, amely békés és szorgalmas nép és úgy szereti földjét, mint istenét, ezer tanujelét adta annak, hogy új urával szemben is lojális. Éppen ezért megköveteli az állampolgári egyenlőséget és azt, hogy a román állam szabadságát és jogait tiszteletben tartsa.

Ezzel szemben — mondja tovább a vád — az a helyzet, hogy Románia egyrészt azzal, hogy telepessékké tette meg Dobrudzsát, másrészt azáltal, hogy kivételes eszközöket alkalmaz a dobudzsai bolgárokkal szemben, arra kényszeríti a bolgárokat, hogy vagy asszimilálódnak be

a többi nemzet-egészbe, vagy emigrálnak.

A bolgárok — így mondja tovább az érvelés — a XII. század óta élnek azon a földön, amely ma Románia birtoka és így a távolabbi végcél nem az, hogy az ott élő bolgárok nemzetiségi jogait a komité kiverkedje, hanem az, hogy Dobrudzsát visszavegye. Ebben a kérdésben nem alkuszik. Ezt a kérdést a gazdasági és politikai békénél is előbbre helyezi.

Lupényben egy nyolcvanéves öregasszonyt tüzesvassal sütögettek, hogy adja elő pénzét, végül is megfojtották és kirabolták

Déva, november 19.

Lupény közönségét lázas izgalomban tartja az a kegyetlen módon végrehajtott rablógyilkosság, amelyet Éva Ilia nyolcvanéves özvegyasszonyon követtek el ismeretlen tettesek.

Az áldozat a „Viktória” bányatelep végén épült kis faházikóban egyedül lakott. A husz évvel ezelőtt özvegyessé jutott nő örökölt vagyonát szépen gyümmöcsöztette és gazdag asszony hírében állott. A környékbeli kereskedőknek és magánosoknak állandóan kölcsönöket és folyósított.

A helyzettel ismerős rablók az elmúlt éjszaka betörték hozzá és felszólították, hogy adja oda a pénzét. Az asszony nem engedelmeskedett, mire a rablók kézfegyvért és hátát tüzesvassal kezdték sütögetni.

A nő ezeket a kínos fájdalmakat is viselte anélkül, hogy pénzét előadta volna.

Erre a rablók más kínzó eszközöket vettek alkalmazásba. Karjait hátra kötöz-

BUDAPEST

Svábhegyi Szanatórium

Suba'pin 430 m.

DIÉTÁS
GYÓGYINTÉZETMár napi
P. 16-tól.

legideálisabb ész-téli klímátus üdülőhely. Intenzív magaslati inszolatio. Fényes ki-látás a fővárosra.

Legelsősorú szanatórium: el-látást nyújt 5-6-szori diétás étkezéssel, vizkúrával együtt.

— A mai állapot fenn nem állhat és meg nem maradhat — mondja az elnök. — Ma, tizenöt évvel a békekötés után, több a dobudzsai bolgár emigráns, mint valaha. Több, mert egyre nagyobb a gazdasági nyomás.

— Csak egyetlen adatot mondok Önnek: Egész Bulgária földadója 1930-ban 300 millió léva volt.

Dél-Dobrudzsára ezzel szemben 1930-ban Románia földadóját kivett 260 millió lej.

— Mi, Bulgária, behajtottunk a földadóból 60 millió levát.

Románia ezzel szemben behajtott 220 millió lejt.

— Nincs más meggyőző adatom, csak annyit még, hogy 4-5000 telepes család a dobudzsai határzónában bolgár házakban él. Egyszerűen berakták a telepéseket a bolgár-ellenség házaiba.

— Mi nem törődünk a bolgár kormány külpolitikájával, nem törődünk a politikuskutatókkal és a királytalálkozókkal, mi haladunk a magunk útján, azokon a külön utakon, amelyeknek vissza kell szerezni Macedóniát és Dobrudzsát, ha a politika azt akarja, hogy ezen a földterületen béke legyen.

*

Itt nem áll módjában az embernek lekontrollálni a vádakat és nem is fontos, hogy azokat ellenőrizze. A lényeg a hangulat, amely — ez tagadhatatlan — megvan és amelyet felfűtöttek annyira, hogy ilyen legyen.

Csapkodják az asztalt. A dobudzsai szervezet elnöke román vendége előtt is csapkodja az asztalt. Düh van itt, elkeseredettség, láz és felajzottság, amely, egyelőre, ezereségy okból, formák és korlátok közé szorított.

Egyelőre ilyen, egyelőre csak terror-cselekmények és egyéni akciók kirobbanásaiban jelentkeznek, de nem lehet tudni és nem is lehet megjósolni, hogy ez a felfűtött és elkeseredett nép mikor feledkezik meg magáról.

A harcban Bulgária, az elszigetelt és körülzárt hatmillió maroknyi nép, nem győzhet, de magával ránthatja mindent...

Szarajevó magával rántotta Európát és az egész világot.

Ki meri állítani, hogy Szófia nem avas-szalhat szarajevói magasságokig?

ték és torkát fojtogatva akarták nyilatkozatra kényszeríteni. A jelek szerint ennek is ellenállott, végülis

fulladás következtében holtan rogyott össze.

A rablók ezután fenekestül felforgatták a házat. Hogy akadtak-e pénzre és meny-nyre, ezt, természetesen, nem lehet tudni, mert az öregasszony titkait nem is merte senki.

A kegyetlen rablógyilkosságot tegnap reggel fedezte fel nővére, aki látogatónak ment hozzá. Értésítésre hamarosan megjelent a hely színén a csendőrség, valamint dr. Filtsch orvos, akik valósággal megdöbbentek a hajmeresztő módon végrehajtott kegyetlen gyilkosság felett. A hullát, boncolás végett, a hullaházba szállították.

Lupény közönsége páratlan izgalommal tárgyalja a borzalmas gyilkosságot és mindenki feszült figyelemmel várja a gyilkosok kézrekerítését.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Nem büntethető az, aki otthon valutát tart
A szatmári törvényszék elvi jelentőségű döntése egy devizapörben

Szatmár, november 19

Érdekes, szinte elvi jelentőségű ítéletet hozott a szatmári törvényszék Poputanácsa egy valutaperben.

Néhány hónappal ezelőtt történt, az ismeretes deviza-rendelet megjelenése után, hogy a könnyű kereset reményében elszaporodott denunciansok után a szatmári rendőrség bizalmas értesítést kapott, hogy Grosszmann Sámuel órák lakásán pengő van elrejtve.

A detektívek az ügyészségtől kapott felhatalmazás alapján házkutatást tartottak az órák lakásán, de ott mindössze csak ötven magyar pengőt találtak. Jegyzőkönyvet vettek fel Grosszmann ellen és az ügyészség ennek alapján valuta-üzérkedés miatt vádat emelt ellene.

A tárgyaláson Grosszmann azzal védekezett, hogy az ötven pengőt két évvel ezelőtt Magyarországon lakó apásától kapta és miután nem volt szüksége arra, nem váltotta be, hanem odahaza szekrényében őrizte.

Az ügyészség kérte a vádlott megbüntetését. A bíróság azonban hosszas tanácskozás után úgy döntött, hogy a vádlottat felmenti. Az ítélet indoklása kimondja, hogy a valuták szabad forgalmát befűtő rendelet csak azt tiltja el, hogy magánszemélyek valutákkal kereskedjenek. Már pedig nem számít kereskedésnek az, ha valaki otthon a lakásán valutát tart. Miután a vád nem bizonyította be, hogy Grosszmann a valutákkal kereskedést ügött volna, így a vádlott nem is követett el büntetendő cselekményt.

Az ítéletet írásban közlik a Banca Nationalával és ha az nem felelbezi meg, úgy a büntelként lefoglalt ötven pengőt is visszaadják az óráknak.

Az érdekes elvi jelentőségű döntést bankkörökben élénken kommentálják annál is inkább, mert bár ez volt a legelső valutapör Szatmáron, de ezenkívül egy egész sereg hasonló eset vár ítéletre.

A közgazdaság hírei

3000 VAGON ROZSBÓL KÉSZITENEK SZESZT

Prágából jelentik: A kormány rendeletet készít elő arról, hogy szeszgyártásra őrlésre alkalmas rozst is lehet felhasználni. A szeszértékesítő központ és a kormány megbízottai között létesült megállapodás értelmében a szeszértékesítő központ 120.000 hl. rozból készült szeszt vesz át a termelőktől és ezért a mennyiségért hl-ként 45 koronával magasabb árat fizet. Minden hl. szesz gyártásához 3 métermázsza rozsról van szükség ami annyit jelent, hogy a rozstermelők métermázsánként 15 koronával nagyobb árat kapnak áruikért. Szeszgyártásra mintegy 3000 vagon rozst használhatnak a termelők. A mintegy 5 millió koronás különbözet fedezetére az a 60 millió alap szolgál, melyet a kormány a rozsrak biztosításának érdekében állapított meg.

AMERIKAI TERMÉSEREDMÉNYEK.

(Washington.) Az Egyesült Államok ezidei tengertermését 2290 millió bushelre becsülik a múltévi 2.908, 1931 évi 2.567 és 1930 évi 2.059 millió bushellel szemben.

A lenmagtermés eredményét 7.5 millió bushelre becsülik hivatalosan a múltévi 11.8 és az 1931 évi 11.8 millió bushellel szemben.

Kanada ezévi búzatermését hivatalosan 272 millió bushelre becsülik a múltévi 429 millió bushellel szemben. Zaból 511 (392), árpából 64 (81), rozból 4.7 (3.9) lenmagból 0.678 (2.446) millió bushel termett.

Regáti mintára

Rendezhetik-e a kirakodó vásárokat az iparkamarák

Marosvásárhely, november 18.

A napokban furcsa és kereskedelmi szempontból igen jelentős intézkedés érkezett a nemzeti-parasztpárt kereskedelmi minisztériumától a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához, amely méltán meg fogja lepni az erdélyi iparkamarák vezetőségeit és az erdélyi városi adminisztrációkat egyaránt.

Kereskedelmi miniszter nem kíván kevesebbet egy új intézkedés kapcsán, amely a törzsetörvény erre vonatkozó paragrafusaira hivatkozik, minthogy

a marosvásárhelyi iparkamara lépjen haladéktalanul érintkezésbe a megyei és városi vezetőségekkel és utasítsa azokat, hogy a rendesen, háromhavonként megismétlődő országos kirakodóvásárokat ezután engedjék át az iparkamara hatáskörébe.

A furcsa rendelkezés először nagyon meglepte a marosvásárhelyi iparkamara vezetőségét, annál is inkább, mert a kirakodóvásárok adminisztrációja igen körülményes és annak bizonyos végrehajtó szervei vannak és ezeket a körülményeket eddig csak a város vezetősége ismerte, tekintettel arra, hogy annak a hatáskörébe tartozott a kirakodóvásárok megrendezése.

Az iparkamara tehát, ha most tényleg sor került a kirakodóvásárok megrendezésére, úgy hosszasan tanulmányoznia

kell annak adminisztrációját és annak kellő végrehajtására hivatalos szerveket kell alkalmaznia.

Ettől függetlenül azonban a kereskedelmi és iparkamara előzetes puhatolódzása olyan tapasztalatokra vezetett, hogy a városi és megyei vezetőség nem szívesen engedi ki hatásköréből a kirakodóvásárok megrendezését, mert azok bizonyos illetékekkel és jövedelmekkel járnak, amelyeket a városi vezetőség megcsappant bevételei következtében nem igen tudna nélkülözni.

A marosvásárhelyi iparkamara értesülései szerint különben a nagyváradai iparkamara vezetősége egy hasonló minisztériumi átirat következtében már szabályszerű ankétot tartott a városi hatóságokkal, amely azonban nem végződött kellő eredménnyel, éppen az iparkamarai vezetőség és a városi tanács érdeklentése miatt.

A kereskedelmi minisztérium váratlan intézkedésének különben igen érdekes háttere van.

Az okirálási városokban már évek óta az a bevezetett rendszer uralkodik, hogy az országos kirakodóvásárokat az iparkamarák rendezik meg.

Ennek elsősorban az az oka, hogy az okirálásban minden kisebb városban van iparkamara, tehát ezeknek a intézményeknek bőven nyílik alkalmuk arra,

hogy a kirakodóvásárok jelentős bevételeit magukhoz kaparintsák.

Ezt a rendszert szeretné a kereskedelmi miniszter most már az erdélyi városokban is meghonosítani.

Ilyen hangu rendelkezés már érkezett évekkor ezelőtt is az erdélyi kereskedelmi és iparkamarákhoz, amelyek azonban nem igen siettek a rendelkezés végrehajtásával és azt a kereskedelmi minisztérium sem szorgalmazta különösebben.

Különösebb impulzust az adott a kereskedelmi miniszternek a kirakodóvásárok adminisztrációjának megváltoztatására, hogy, mint ismeretes, a kereskedelemügyi minisztérium mellett most egy felsőbb gabonabizottság működik, amely az ország minden részéből beérkező árjelentések szerint értékeli a különböző gabonaminőségeket.

A minisztérium illetékes gabonabizottságának ahhoz, hogy pontos munkát végezhesen, szüksége van az ország minden részéből beérkező pontos statisztikákra, amelyek a gabona minőségének és értékkülönbségének hullámzását hűen érzékeltessék.

Ezeket a statisztikákat a kereskedelmi minisztérium eddig nem tudta megkapni az erdélyi városoktól, amelyek erre nem fektettek főszlyt és így azt hiszi, hogy a kereskedelmi és iparkamarák, mint gazdasági szervek ebben a tekintetben felelősségteljes munkát fognak végezni.

A szatmári kereskedők és iparosok adókölváriája nem akar végetérni

Az új kormánytól próbálják sérelmeiket orvosolni a teljes pusztulás előtt álló kategóriák

Szatmár, november 19

Hetek óta elkeseredetten és lemondással harcolunk itt a B. L. hasábjain a szatmári adószedés kiméletlen és mindent-elsőpró módszerei ellen. Hetek óta egyébről nem írunk szatmári vonatkozásban, mint jajról, bajról, panasról, elkeseredettségről, amely ezt az egész várost tönkretevő áradatot nyommon kíséri.

Sajnos, nem használ.

Minden délelőtt és minden délután, minden reggel és minden este kiméletlenül és kegyetlenül csavar leszegényedett testiünkön az adógép.

Maholnap Szatmáron több lesz a bezárt üzlet, mint a nyitott. Mindennap szaporodik azoknak a szerencsétleneknek a száma, akik reggelente egy élet árán meggyökeresedett szokással elindulnak a bolt, a műhely elé és csak ott,

a lepecsételt ajtó előtt eszmélnek rá, hogy ma sem nyithatnak, ma sem dolgozhatnak, mert nincs kulcs, mert nincs üzlet, mert nincs műhely, bezárta és a kulcsokat magával vitte az adószedő közege.

Az adószedő közege, aki ma mindenkinél nagyobb és halálosabb tekintély.

Az adószedő közege, aki tegnap délután beállított a Mechanic cég főtéri üzletébe és foglalni kezdett, amikor bejött egy gyanútlan ember. Egy vevő. Nem fontos, de a nevét is ideírhatjuk: Köves Miklós, autogarázs-tulajdonos. Bejött egy vevő, aki venni akart. Készpénzért. Vásárolni akart, pénzt akart adni a kereskedőnek, hogy az adót fizethessen, házbért fizethessen. Még ki sem nyithatta a száját, amikor az adószedő közege, a nélkül, hogy megkérdezte volna mit akar, ráförmedt:

Esetek, amelyek lázítanak

— Iesi afará — ami nem egészen precíz magyar fordítással annyit jelent: mars ki! A vevő nem értette a barátságtalan fogadtatást. Nem is tudta ki ez a nagyhangú polgári-ruhás ur és elfutotta az indulat. Valamit mondott, ami nem túlságosan hízlelő lehetett, mert rögtön elkészült a jegyzőkönyv hatósági személy megsértéséről.

Singer Nándor könyvkereskedőhöz, a kinél eddig sem foglalás, sem árverés nem volt, hátraléka nincs is, csak a novemberi adónegyede lett most esedékes, beállították, hogy ha három ezer lejt nem fizet azonnal, hát bezárják a boltot. A könyvkereskedő törvénykönyvet is tart. Néha forgatni is szokta. Teheti, hiszen a vevők ma egyik kereskedőt sem háborgatják túlságosan. Hóna alá kapott tehát egy törvénykönyvet és felszaladt az adófőnökhöz: mutatná meg neki, hogy milyen törvény és milyen jog alapján akarja bezárni üzletét? Sajnos, az adófőnök ezt nem tudta megmutatni, de hi-

vatkozott egy bizonyos miniszteri rendeletre, amit azonban szintén nem mutatott meg és idegesen kiutasította a kereskedőt.

Azt mondják, hogy Spanyolországban az udvariasság hazájában az adófizetési felszólítást ezzel végzi be az adóhivatal:

— Adjon az Isten önnek életet és jó egészséget, hogy még sokáig tudja teljesíteni adófizetési kötelezettségét.

Sajnos, azonban Spanyolország messze van tőlünk. Legalább is ezt mutatja a sok panasz, amely már nemcsak az eljárás, de magát a módot is joggal sérelmezi.

Az iparosok nem bírják tovább.

Tegnap este az Iparos Otthonban rendkívüli közgyűlésre hívták össze a tagokat. Rendkívüli közgyűlést általában csak egészen nagyjelentőségű esemény miatt szokás tartani. Most egészen rendkívüli esemény miatt gyűltek össze tiltakozni a szatmári iparosok. Tiltakozni jöttek az erőszakos halál ellen, amely

egyként fenyegeti mindnyájukat, ha ez még tovább is így tart. Kiáltani jöttek a szatmári iparosok, kiáltani valakihez, aki még meghallgatja őket. Kiáltani jöttek az új kormányhoz, segítséget kérni, védelmet, törvényiszteletet, méltányosságot és a kormányt — ha a választáson győzni akar — meg kell hallgatni az iparosokat és a kereskedőket. Mert, ha nem hallgatja meg őket, itt rövidesen még szavazó polgár sem marad.

Dr. Fischer József, az iparosok ügyésze volt a gyászülés szónoka:

— Az adóvezetúra olyan nagy — jajgatták — hogy ha rövidesen nem hagyják abba, hát mindnyájan elpusztulunk.

Elmondották ezen a rendkívüli közgyűlésen, hogy például van a lezárt üzletes kishorhelyok között olyan is, akitől huszonhétezer lejt követel az adóhivatal, holott ennek a kisiparosnak, ennek az üzletnek az egész multja, jelenje és jövője nem ér meg 27.000 lejt.

Adórevíziót követelnek az iparosok életüknek ebben a tizenkettedik órájában. Mert — így mondják — inunkszakadtáig dolgozunk és mégsem tudjuk bevinni még azt az adót sem, amelyet a konjunktúra idején vetettek ki ránk és amelyet akkor tudtunk fizetni, de ma meg se keressük még azt sem.

— Minden emberben van akarat ahhoz — mondotta a szónok — hogy becsületesen fizesse az adóját, de adjanak módot hozzá, legyenek méltányosak és ne adjon a pénzügyigazgató a kétségbeesetten deputációzó iparosoknak olyan választ, amikor a törvénytelenséget felpanaszolják, hogy „az állam érdekében minden eszköz jogos és nincs szükség annyi iparosra. Aki nem fizet, az menjen, ahova tud.”

Elhatározták az iparosok, hogy az új kormányhoz fordulnak. Ettől kérnek segítséget a végveszélyben.

Megkapják-e?

Ki tudja? Annyi bizonyos, hogy — ha a repülők néhány napig még repülnek — nem lesz kiken segíteni!

(b. l.)

* A kamatokra vonatkozó érvényben levő összes törvényes rendelkezések különös tekintettel a konverziós törvények intézkedéseire. Teljes román szöveggel, magyar fordítással, magyarázatokkal és kamattáblázattal. Közretdták dr. Gáspár Gyula és dr. Váradi Odón ügyvédek. Ára 20 lejt. Postai küldéssel 25 lejt. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

Ujabb három vagon tengerit kapnak Brassó-megye szegényei

Brassó, november 18

Ma délelőtt távirat érkezett a vármegyei prefektúrához, amelyben a központi szövetkezeti intézet arról értesít, hogy három vagon tengerit bocsáthat a vármegye rendelkezésére abból a mennyiségből, amit még a nemzeti parasztpárti kormány folyósított az ország árvízszújtotta területein lakók felszólítására.

Jellemző az állami hivatalok között fennálló bizalomra, hogy a központi szövetkezeti intézet csak utánvételt hajlandó a tengerit a vármegyének elküldeni. A vármegye, a bizalom híján, kénytelen a három vagon tengeri utánvét értékét kiegyenlíteni.

A tengeri kiosztása még e hét folyamán megkezdődik.

Brassói piaci árak

Marhahús levesnek I. kg. 18, marhahús pecsenye kg. II. 10, marhahús pecsenye 34—36, sertéshús combja 28, sertés karaj 36, zsirszalonna 50, zsir 40, tojás dr. 1.90—2.20, csirke párja 30—90 lej. — Élő állatok kilóra: Exportőrök elősúly kg. 9—11, sertés 17—20, igás ökör drb. 4000—6000, ló drb. 2000—6000, lo luxus, drb. 10.000—16.000. — Terményárak nagyban: Buza q 390—430, rozs 260—290, árpa, sör 220—250, árpa, takarmány 170—180, zab 220—230, tengeri szemcsés 200—260, lenese, nagyszemű 600—650, bab, fehér 280—320, burgonya 110—130. — Takarmányárak nagyban, per 100 kg. Széna, préselt 140—150, széna, laza 90—100, szalma, laza 50—60, korpa 130—140 lej.

NAGY IMRE

kollektív képiállítása Brassóban

Brassó, november 19.

Kerek két esztendeje, hogy Nagy Imre, a vitathatatlanul legtehetségesebb és legfejlettebb modern székely festőművész, nem adott életjelet magáról a nagy nyilvánosság előtt. Egyek már szinte elpárentáltak azzal, hogy egészen beletemetkezett a méhészkedésbe és a szenvedélyes foglalkozása kedvéért abbahagyta a festést.

A „zsögdői remete” most rácsófol a téves híresztelésekre és hiedelmekre, mert nagy kollektív kiállítás keretében meggyőző bizonyosságot adja annak, hogy az elmúlt két év alatt is elmélyedten, odaadással dolgozott, még pedig intenzívebben, mint ennél előtte. Vasárnaptól, november 19-étől kezdődőleg a Rejoute kiállítási termében két hétig tartó tárlatot rendez s nagyrészt olajfestményeivel, de sok érdekes grafikai művel is számot ad Brassó művészeti-közönségének művészi tevékenysége újabb eredményeiről.

A kiállítás anyagát Nagy Imre teljes egészében Zsögdőn festette és metszette, úgyhogy a kiváló művész eredeti meglátásain át élénk tárlat a kedves csiki falu lelkének és tájainak minden szépsége és finomsága.

Luther-ünnepség Zajzonban

A zajzoni ág. h. ev. egyházközségben most zajlottak le a Luther-ünnepségek. D. u. 5 órakor gyermek istent. sztelet keretében Dávid Károly tanügyi esperes, zajzoni lelkész fejtegette Luther Márton nagy munkájának világgraszoló jelentőségét. Utána Mátyás Béla pürekerci lelkész mutatta be vetített képekben dr. Luther Márton életének kiemelkedő eseményeit. A képeket Szász Vilmos segédlelkész látta el a szövegírással. Este 7 órakor vallásos estély volt, amelyen Nikodemusz Károly brassói lelkész mondott ünnepi beszédet, Sexty Zoltán s. lelkész pedig azokról a nagy ajándékokról tartott előadást, amelyekkel Isten dr. Luther Márton munkája révén ajándékozta meg a világot. A komoly elmélyedésre készítő előadásokat Máthás János és Bálint Mihály brassói igazgató tanító énekszólója, valamint Bálint Gáborné és Pajor Árpádné urnok énekduszája és Mátyás Béla pürekerci lelkész szavalata teite változatossá, — s az egész Dávid Károly helybeli lelkész mely áhítattal keltő oltári szolgálata foglalta meg a gyülekezetet úgy a gyermek istent. sztelet, mint a vallásos estélyen zsoltárok szerinti az ünnepség igen mely nyomatok hagyott hátra a zajzoni ev. egyházközségben.

Bezárult a vándorkiállítás

Bethlen Mária grófnőtől és az Ágisz szövetkezettől közösen rendezett népművészeti vándorkiállítás magas színvonalával és szépségével nagy erkölcsi és meglepő anyagi sikert is hozott rendezőinek. A látogatók száma megközelítette a kétezret. Az Ágisz népművészeti és háziipari szakosztályának vezetősége ezúton mond köszönetet mindazoknak az aszszonyoknak és leányoknak, akik értékes segítségükkel hozzájárultak a kiállítás sikeréhez, s teljesen önzetlenül vállalták a rendezés, rendfenntartás, árusítás nehézfeladatát.

150 éves a brassói magyar evangélikus templom

A brassói magyar evangélikus templom fennállásának 150 éves alkalmából f. hó 19-én, vasárnap d. e. 10 órakor a brassói magyar evang. egyházközség hálaadó istentiszteletet tart.

Konfliktus a brassói városi autóbusz személyzete és az üzem vezetősége között

Brassó, november 19.

A városi autóbusz személyzete a közel-múlt hetekben, gazdasági érdekeik megvédése céljából, szervezkedett és testületileg belépett a romániai vasmunkások országos szövetségének brassói szervezetébe. Ezen lépésük megtételére főleg az adott okot, hogy egyrészt annak idején 16 órai munkaidőt kellett kidolgozniuk, másrészt pedig, lépten-nyomon, érzékeny levonásokat eszközöltek az amugysem túlságosan magas bérükből.

A városi autóbuszüzem vezetősége november 1-től bevezette a törvényes 8 órai munkaidőt. Am kellemetlen meglepetés érte 16-án az összes személyzetet, amidőn a kétértő járó fizetéseket egyszerűen a felére redukálva kapták kézhez. Ők annak idején mint napibéresek lettek a vállalatok felvéve s a kényszerítő helyzetnek megfelelően 16 órát dolgoztak. Ha a törvényes 8 órai munkaidőt bevezették is, ők továbbra is mint napidijasok ragaszkodnak a megegyezés értelmében megállapított bérekhez annál is inkább, mivel a törvény rendelkezései értelmében nemcsak az elbocsátások, hanem a bérek megváltoztatása esetén is 14 napi felmondás szükséges. Függetlenül azonban ettől, egy szakképzett mechanikus és soffőr, aki 8 órán keresztül a volán mellett óriási felelősséggel végzi el napi munkáját, 75 lejből nem tarthatja el magát és családját.

Az ügygel kapcsolatosan november 16-án este 10 órakor az érdekeltek munkásság nagyon elkeseredett hangulatban folytatott gyűlést tartott a Munkásotthonban. A kerületi szaktanács képviselőiben Kerekes Mór és Cárstocea Nicolae vettek részt, akik rámutattak arra, hogy az eljárás törvénytelen s nyomban intézkedtek, hogy már a következő nap folyamán ezt a konfliktust a munkaiügyi inspektorátushoz tegyék át. A gyűlés egyben elhatározta, hogy a kolozsvári városi üzemek munkásainak példájára, követelni fogja a kollektív szerződés megkötését. A kollektív szerződés tervezetének kidolgozásával nyomban meg is bízta a munkások vezetőségét, valamint Pernea Joan, Kolle Viktor, Tabără Konstantin és Nistor N. autóvezetőket. A közgyűlés késznek nyilatkozott még harcok árán is érvényt szerezni jogainak.

Brassóban is lesz rádióleadó állomás

Temesvár, november 19

Ismeretes, hogy a román rádiótársaság rádióleadóállomás létesítését határozta el az ország nagyobb városai-ban. Ezek közül a temesvári leadó december 1-én kezd meg működését. Az előmunkálatokat Munteanu Cárnea mérnök, a rádiótársaság mérnöke végzi. A végleges terv szerint Temesvár heteként egy éjszakai és egy délutáni műsorral illeszkedik be a román rádióműsorba. Az előadók, akik rendszeresen szolgáltatják a temesvári

leadó műsorát, három nyelven, románul, magyarul és németül tarthatnak előadást.

Ez a terv 1935 januárjáig marad érvényben s ekkor kibővíti a temesvári leadót.

Az előzetes tervek szerint 1934 januárjában Brassóban szerelnék fel egy 12 kw-os leadót, amelyik 1935 januárjáig dolgozik Brassóban. A brassói állomást zaiat felszerelik egy 150 kw-os leadóval s a 12 kw-ost pedig 1935 januárjában Temesvárra hozzák.

Hirek a városházáról

— Módosítják Brassó város 1933—34-ik évi költségvetését. Több közleményünkben megemlékeztünk arról, hogy Brassó város vezetősége a körülmények kényszerítő hatása alatt tervbe vette a költségvetés megfelelő módosítását. Tegnap esti ülésében a város állandóválasztmányja tárgyalta a pénzügyi és költségvetési bizottságok a tárgyban kidolgozott és előterjesztett javaslatát és annak elfogadásával elhatározta a módosítást. A költségvetés módosításáról készült tervezet közgyűlés elé kerül és ennek határozata után az illetékes felsőbb hatóságokhoz jóváhagyás céljából.

— Törölt bírságok. A városi illetéki hivatal és a CFR között felmerült nézeteltérés következtében másfél éven át nem

volt ellenőrizhető, hogy a városi illetékek leróvattak-e a beérkezett szállítmányok után. Most, hónapok óta, azon dolgozik a város illetékes ügyosztálya, hogy a mulasztásokat megállapítsa és kirójjá az illetékeket. Az illetékekkel egyidejűleg kirótták a bírságot is. A múlt napokban a brassói kereskedelmi alakulatok és a szállítási vállalatok küldöttsége járult Szele Béla dr. vezetése alatt a város pénzügyi előadója elé és azt a kérést terjesztette elő, hogy mivel másfél év után nehézségek befizetésekről kiállított apró szelvényeket összeszedni és mivel a kereskedőket és szállítókat nem terheli rosszakarat, sem különösebb felelősség, az új szabályrendelet életbelépte előtti időtől (ez év október 1-től) visszamenőleg ne legyen bírság kiszabva, hanem az érdekeltek csak

ASTRA MOZGÓ, BRASSÓ

November 17-étől a nyugati mozgók bombasikere

„A FEKETE HUSZÁR”

Igazi férfias. lélegzetvisszafojtó, izgalmas, vakmerő huszársínek, romantika, szerelem, a legjobb filmszínészek bravuros teljesítménye, gyönyörű felvételek és dalbetétek

Főszerepben: Mady Cristians, Conrad Veidt, Wolff Albach-RETTY, Ursula Grabley, Otto Willburg, Bernhard Goetzke

Vasárnap délelőtti nagy matinéelőadás:

„Der Scheidungsgrund”

cimű slágeroperett — Főszerepben: Liehn Deyers.

Olcsó helyárak.

azt az illetéket legyenek kötelesek befizetni, aminek lefizetését nem tudják igazolni. Az állandó választmány tegnapi ülésében tárgyalta ezt a kérést és indokoltan találván egy döntött, hogy az október elseje előtti időre kirótt bírságok töröltsenek, de a be nem fizetett illetékek felhajtassanak. Az október elseje utáni időre kiszabott vagy kiszabandó bírságokat kötelesek az érdekeltek megfizetni.

★

— Brassó és az ujságírók. Az erdélyi és bánáti román ujságírók egyesülete régebben kérészt adott be Brassó városához, hogy adományozzon a Pojánában megfellelő területet egy ujságíró-üdülő létesítésének céljaira. A város ez ügyben delegált erdészeti bizottsága a napokban szállott ki a kérvényezők képviselőivel a Pojánába, hogy ott tárgyaljon az átadandó terület kijelölése tárgyában. Az állandóválasztmány tegnapi ülésében, meghallgatva az erdészeti bizottság előterjesztését, kétezer négyzetméter területet adományozott a román ujságíróegyletnek a Pojánában, a zsunisok részére hasonló céllal már régebben átengedett terület mellett.

★

— Járdát kap a Derestyei-ut. A derestyei lakosság régi kívánságát teljesíti Brassó város tanácsa. Tegnapi ülésében ugyanis elhatározta az állandó választmány, hogy a Puui- és Kocsis-féle telkek mellett és a református egyház átengedése előtti részen járdát létesít és e célra igénybe veszi a jelzett ingatlanokból azt a területet, mely a járda létesítésére szükséges. A református egyház bejelentette készségét a szükséges terület átengedésére, mert lehetetlen tovább tűrni, hogy a gyalogjárók és az iskolás gyermekek a nagy forgalmat lebonyolító uttesten járlanak és ez által állandó veszélynek legyenek kitéve.

Képesítési vizsgák a vármegye-házán

Tegnap délután a nemrég kinevezett valamint napidijas tisztviselők számára képesítési vizsgát rendeztek. A vizsgának összesen 32 jelentkezője volt, akik közül 11 megbukott.

TEKÉZŐ SPORT:

Hivatalos értesítés, Brassóban az egyéni bajnokság vasárnap reggel 8 órától este 11-ig folyik a Reiss-pályán a Szövetség által kiírt alábbi sorrendben: Turul, Cipészek, Viforul, SzTE, IAR, Testvériség, Gloria, KTE, Unirea, Bolonya, Vig Barát. Csak azon játékosok vehetnek részt, akik karnettel rendelkeznek és azt 1933-ra láttamoztatták. A csapatok, valamint a zsüri-delegáltak kéretnek reggel pontosan a pályán megjelenni. A brassói kerület vezetősége.

★ UTMUTATÓ, A KETTŐS KÖNYVTÉL gyors és könnyű eljuttatására. Nincs többé könyvelési nehézség, mindenre kész minta, a legújabb törvények előírásai figyelmebe véve. Kisebb kereskedelmi és ipari vállalatoknak nélkülözhetetlen. Ár 50 lej. Vidékiek pénzben, vagy bélyegben küldjenek be 35 lejt és postafordultával megkapják a könyvet.

SPORT

Sporthirek

A román válogatott Svájc ellen elért 2:2-ös döntetlen eredménye veszélyben van. Újabb hírek szerint a FIFA szombati ülésén tárgyalja Svájc óvását, a melyben a jó svájciak nem kevesebbet kérnek, minthogy a mérkőzést semmisítsék meg és 3:0 arányban írják a javukra. Az óvást a nemzetközi futballszabályok 21 szakaszára alapítják, a mely szerint Barátkynak állítólag csak 3 év múlva lett volna joga a román válogatottban játszani. A sors íroniája, hogy ezt a szakaszt annakidején Románia kérésére iktatták be.

A bukaresti szövetségnek kijelentették, hogy hivatalosan nem tudnak semmit, bár tudnak róla, hogy a nemzetközi szövetség most tárgyalja Svájc óvását. A döntés azonban legrosszabb esetben az lehet, hogy elrendelik a mérkőzés újrajátszását, most már Barátky nélkül.

A Hungária és a Crisana között különben, hír szerint, már létrejött a megegyezés a Barátky-ügyben. A Hungária öt-mérkőzéses romániai turné kap kárpót-lásul. Biztosítékul a Crisana már letett egy külföldi banknál 5000 pengőt, azaz 125 ezer lejt.

A FIFA páratlanul érdekes kimutatást közölt a futball elterjedtségéről. Eszerint Európában Anglia vezet 40 ezer egyesülettel és 900 ezer játékosal. Utána következnek Németország, Franciaország, stb. Romániának a FIFA táblázata szerint 380 egyesülete van 16 ezer játékosal, Magyarországnak pedig csak 360 egyesülete, de 72 ezer játékos.

Korányi, a magyar-olasz mérkőzésen megsérült nagyszerű hátvéd, már teljesen meggyógyult, de januárnál előbb nem játszhat.

TÉLISPORTOK

A romániai országos sibajknokságok az országos szövetség határozata szerint ezentúl két részből fognak állni. Az egyik a lesiklás és akadályverseny kombinációja, a másik a 18 km-es futás és az ugrás.

A szövetség vezetésében különben változások történtek. A lemondott Rosetti Socolescu elnök helyébe Bals Al., Westemian Otto alelnök helyébe Jacobici tábornok, Rhein választmányi tag helyébe Gaiser mérnök került. Ellenőrök Iordache, Socolescu és Voicu, pótagok Schuster és Ionescu.

Február 2-án Nagyszebenben a HSC rendezésében stafétaverseny, február 4-én ugyanott 18 km-es futóverseny, február 11-én délelőtt pedig ugyancsak Brassóban a KSV rendezésében ugróverseny, délután az Astra rendezésében akadályverseny.

A brassói egyesületek szeretnék áthelyeztetni a Szebenbe tervezett versenyek színhelyét Brassóba.

A Hargita sportegyesület, mint Székelyudvarhelyről jelentik, nagyszabású téli programot dolgozott ki. Jégkorcsapatot szervez és intenzívebbé teszi a szezont. A siugró-sáncot kiépítik és tervbe vették egy sítérner szerződését is. Remélik azt, is, hogy a város rövidesen visszaadja a korcsolyapályát a Hargitának.

ATLÉTIKA

Rövidesen sor kerül Bukarestben a nemzeti mezei futóverseny megrendezésére. A győztesek serlegeket és szép emléket kapnak. Ez alkalommal ünneplik Gál Lajost, a kitűnő brassói atlétát, a marathoni futás Balkán-bajnokát, akinek az atlétikai szövetség plakettet ajánl, valamint Velcovic, a legöregebb bukaresti futót.

Most van megrendezés alatt a verseny Bukarest mezei futóbajnokságáért is, a melynek keretében női futóversenyt is tartanak.

A magyar atléták jól dolgoztak az idén. Huszonnégy országos rekordot javítottak meg. A 100 méteres síkfutás 10.6 mp-es rekordját négyen is beállították: Gerő MTK, Forgács UTE, Paizs BBTE és Kovács BBTE. — 200 méteren Kovács BBTE 21 mp-es időt futott. Az ugrószámokban Bodosi PEAC 195 cm-es magasugrást, Balogh MAFC pedig 7.49 m-es távolugrást produkált.

Szerkesztői üzenetek

K. Gy. Kolozsvár. Régebben beküldött novellája most került sorra. Fl. T. versei még nem ütök meg azt a színvonalat, amelyet szeretnénk.

Egy előfizető, Marosvásárhely. 1. Ma már ez nem probléma. Különösen, ha a hölgy bájos és kedves. Akkor nem csak illik, hanem egyenesen kötelesség. 2. Nyugodtan zsebrebághatja.

K. S. Kolozsvár. A késés oka ugyanaz, mint a multkor. Sorra jön. Egyébként levél is meg.

Z. S. Bukarest. Régebben az volt a szabály, hogy legalább 100 méter távol-ságnak kell lennie. Ezt azonban nem igen tartják be, különösen városokban. Egyébként kérvényét a monopolhivatalhoz kell beadnia. Ön a fővárosban lakik, forduljon egyenesen oda.

P. A. Az egyik vers nagyon Ady-hatásos alatt áll. Ezt ő már szebben megírta. Másik verse kiejedetlen. Le kell tisztulnia stílusában.

Anonymus. Bocsanat. Tamási Aron. „Tiszta beszéd”-ére nem lehet névtelenül válaszolni! Az ilyen Anonymus-munka egyáltalán nem — tiszta munka! Egyébként megnyugtattuk: az a pesti író, akit ön Tamással szemben — jogosan, vagy jogtalanul, ezt most fel sem vetjük — megvéd, egyáltalán nem él Ady-sorsban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyeszeri feladásánál 25%-os engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Uzemképes, szép csukott autó eladó, új gumikkal. Cím 13669. szám alatt a kiadóban.

Welkens-csillár legszebb, legjobb, legolcsóbb! Állandóan nagy választék! Tükörfényező-roimnál 50 százalékos ármeget-takarítás! Szent János-utca 32. Telefonszám 3-81. 13668

Üzletberendezés, asztalos-díszmunkából, fűszeresnek és divatkereskedőnek, ugyanott teljes szalonszobaberendezés, szőnyegszőnyeggel olcsón el-adók. Sft. Gheorghe, Remete Mór. 13652

FINOM MELEG GYAPIJÚ HARISNYAKAT, cérna férfi-zoknikat, gyapjú stucnikat, férfi sportharisnyákat TAR-TÓS ANYAGBÓL OLCSÓ ARON KÖTÖK. Cím: Brassó, Str. Nicolai Filipescu 59. föld-szint jobbra. (Volt Hátul-sók-bánya) 12937

Fényképészek, amatőrök, turisták, természetkedvelők! Keresek várakról, várromokról fényképeket. Ajánlatot, esetleg információt, kihez fordulhatnék. Keszey könyvke-reskedés, Cluj, P. Unirii. 13661

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara köve 100 LEJ. Megrendelhető a Bras-sói Lapok Könyvosztályától.

Keresünk megvételre egy 2—3 méteres esztergapadot és egy 8—10 kilowattos egyen-áramú 220 voltos dinamót. Salczér és Staines, Ditrău. 13688

Keresek „Brassói Általános Takarékpénztár” betétkönyvet. Brassó, Kórház-sor 11. föld-szint hátul, délután 2—5 órá-ig. 13680

Használt amerikai íróasztalt keresek megvételre. Cím 13631. szám alatt a kiadóban.

Pedigres foxterrier, díjnyer-tes szülőktől eladó. Téby Bar-na, Tinca, jud. Bihor. 13686

Állást keres

Házvezetőnőnek ajánlkozik középkorú, jobb íz. nő, na-gyon jól főző, rituálisan is; ezenkívül kitűnő irodai mun-kaerő, fakturista, könyvelő, bérlejtromvezető, németül diktandó után ír, nagyon hasznos tagja volna egy jobb háztartásnak. Elhelyezkedni szeretne, esetleg egy öreg pár-nál, felolvasónő, gondozónő. Cím: Jánosinál, Brassó, Ró-zsater 6. 13671

Több évi gyakorlattal, per-fekt román nyelvtudással, sző-vőmesteri állást keresek. Cím ifj. Tóth Lajos, Sft.-Gheorghe, Str. Lascar Catargiu 24. 13682

Magántitkárnőnek ajánlkozik intelligens, kereskedelmi kép-zettségű, jó megjelenésű uri-leány. Esetleg nagyobb könyv-tárban keres alkalmazást, vagy hasonló állást vállal. Ajánla-tokat „Létminimum” jelígre a kiadóba. 13683

Állást nyer

Keresek 40—45 éves ízr., le-hetőleg nőtlen fényképészt, kinek eléggé jömeneteli fény képészeti műtermemet átad-nám. Cím „Erdély” jelígre a kiadóban. 13684

Sürgős belépésre kerestetik egy kiszolgáló kisasszony, aki legkevesebb hatévi praxist fel tud mutatni a textil- és rövid-áru szakmában. Írásbeli meg-keresések Josif Goichmann, Gheorgheni, jud. Ciuc címre küldendők. 13689

Házasság

Feltaláló házasság céljából sürgősen megismerkedne 20—30 éves hölgygel, kinek kész-pénzhozománya van. Biztos, nagy jövő. Cím: Molnár, Str. Retmus Oprean No. 12. Kon-stanca. 13685

Vegyes

Jóhangu zongorát keresek bérbe. Ajánlatokat ármegjelöléssel, leírással kiadóba kérek „Jókarban” jelígre. 13687

A MI SZÉP, A MI BÁJOS

asszonyunkkal egy thea. egy keleti cigaretta, halk szavak, kényelmes tolet asztalkán a BELMONT-rádió. — OPERÁK, MŰVE-ZHANGVER-SZENYEK — erre mondja a nemet: „Das lebt sich!”

ÁLOM? — NEM!

Telefonáljon a 193-nak — estére már Oni is irigyk a Beimont-rádióért.

„NOVY”-rádiólaboratórium, Brassó, Rózsater 19

Szaktudással izléssel. olcsón öltöztet Kósa Albert uriszabó üzlete Brassó, Kolostor-u. 25, 1-ső emelet KOZPONTI HITELIRODA TAGJA

SZÉPÉSZETI OSZTÁLYAL

bővítettem ki női fodrász szalonomat Dr. Winklerné Beck Rózsi (dipl. Paris Barbara Gould) veze-tése alatt Olcsó héti! Speciális modern párizsi kezelések.

MOLNÁR ANTAL Brassó, Weiss Mihály-u. 21

Elegáns őszi kosztümök és tél kabátok a

Margaret-szalokban készülnék

Maramarosch-palota, Piața Libertății No. 10

Molnár A. nőifodrász-szalont, (Brassó, Weiss Mihály-utca 21.), Románia egyetlen gőzörökhullámosítója ma már majdnem olyan közismertté tette, mint

a szevillai borbély

GOMBOS URISZABÓ SÁG

BRASSÓ, Kapu-utca 41 szám alatt. Téli kabátok, felöltők, öltönyök stb elegáns, szolid kivitelben, jutányos árban készülnek.

Keménnygallér tisztítás leszállított

áron drb. Lei 4.50. —

A gallér tükörfényes és habfehér. Ron-galódás kizárva — SZABÓ-MOSÓDA Brassó, Hosszu utca 32. Fiók-üzlet Kút utca 20.

ŐSZI ÜLTETÉSHEZ

Nagy készlet elsőosztályú gyümölcsfát, sétatényfát és többféle faiskolai cikket olcsó árban ajánl

GAZDASÁGI TANINTÉZET FAISKOLÁJA MEDIAS, ERDÉLY

Telefon: 29.

ÁRJEGYZÉK INGYEN

KOVÁCS A.

URI-DIVATSZABÓ
BRASSO, WEISS MIHÁLY-U. 3.

Saját és hozott anyagból teljes megelégedésre dolgozunk

Mozaik-padlólapok, Beton-kéményajtók, Műkö-zuzalék (Gránit)

Muli és Roth okl. mérnökök
Gärtner Demeter és Tsa utódal
Brassó, Vasut-u 92 Telefon 176

Bőriparosok! Támogassátok a saját vá-lalatotokat Mindennemű bőr és talp a legolcsóbb

BŐRIPAROS MESIEREK ARUCSARNOKA R-T nál, Erassó, Rózsater 2 szám alatt.

A jövő ágybetétje

a szabadalmazott „ELASTIC”, épen úgy egész életén keresztül szolgálja Ont, mint bármilyen kárpitosmunka, ami az én szakavatót kezem előt kerül ki. BINDER A. kárpitos és dí-sztítő, Brassó, Kapu-utca 55.

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagy-raktár a Brassói Lapok Könyvosz-tályában. Kérje díjtalan árajegyzékeinket.

Az érlelmeszesedés korai halált jelent!

Az érlelmeszesedés.

Írta: Dr. Bucșányi Gyula e. u. tanácsos, főorvos Lei: 45.—

Minden cukorbetegnek fontos!

Acukorbeteg kosztja

A legjobb könyv, amely a cukorbeteg kosztját menü- és konyhareceptekkel pontosan tartalmazza. Írta: Dr. Hor-vai Lajos főorvos Lei 78.—

Orvosi tanácsok fiatal anyáknak.

Ezen gazdagon illusztrált könyv tartal-mazza mindazt, amit a fiatal anyának szülés előtt és után, valamint a cse-csemő ápolásáról tudnia kell. Írta: Dr. Földes Lajos főorvos Lei 90.— Kaphatók a Brassói Lapok könyv-osztályában.

Minden ember annyit ér, ahány nyelvet tud!

FRANCIA NYELVKÖNYV, kulccsal és ige-ragozási táblával. Írták: Dr. Hegedűs és dr. Latzkó. Ara köve 144.— lej.

ANGOL NYELVTAN, kulccsal együtt. Írta: dr. Latzkó H. Ara köve 144.— lej.

NÉMET NYELVTAN. Írta: Altai R. Kezdők-nek kulccsal. Kezdőknek I. rész 144.— lej. Haladóknak II. rész 210.— lej.

OLASZ NYELVKÖNYV, kulccsal. Írta: dr. Honti R. Ara köve 144.— lej.

Fenti könyvek a kiejtés megjelölésével, ma-gántanulásra igen alkalmasak.

Schidlof dr.: „1000” szó!

gyakorlott módszere világnyelveknek magán-uton való tanulására. Szakfőrfiak véleménye szerint Schidlof dr. módszere a magántan-tást teljesen új mederbe terelte. Kapható:

Német nyelvtan, vászonkötésben	180.— L
Francia nyelvtan	180.— L
Angol nyelvtan	180.— L
Olasz nyelvtan	240.— L
Spanyol nyelvtan	240.— L

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában